

Akademie múzických umění v Praze

Filmová a televizní fakulta

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Dokumentární tvorba

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Hanka Kastelicová jako klíčový decision-maker HBO Europe pro oblast
dokumentárního filmu**

Zora Čápová

Vedoucí práce: MgA. Lucie Králová, Ph.D.

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, prosinec 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
Film and TV School**

Film, Television, Photography and New Media
Department of Documentary Film

MASTER'S THESIS

Hanka Kastelicová as a key decision maker of documentary films at HBO Europe

Zora Čápová

Thesis supervisor: MgA. Lucie Králová, Ph.D.

Academic title: MgA.

Prague, December 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci s názvem

Hanka Kastelicová jako klíčový decision-maker HBO Europe pro oblast dokumentárního filmu

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne .....

Jméno, příjmení, podpis.....

Poděkování

Děkuji své vedoucí práce Lucii Králové za všechny čas, který této práci věnovala. Také děkuji Hance Kastelicové za setkávání a rozhovory, které jsme spolu vedly.

Dále děkuji mé sestře Běle za pomoc se strukturou textu, Filipovi za morální podporu, Noře za sdílení během dokončování školy a celé Katedře dokumentární tvorby za všechna ta léta, která jsem tam strávila.

Abstrakt:

Hanka Kastelicová jako klíčový decision-maker HBO Europe pro oblast dokumentárního filmu

Práce zkoumá jak HBO Europe formuje dokumentární filmy, které tam vznikají a zaměřuje se na současnou praxi při vzniku dokumentů a představy o tom, jaký dokumentární film je vhodný pro HBO. V úvodu stručně pojednává o historii HBO, důvodech, proč se HBO rozhodla začít s vlastní originální produkcí a expanzí do Evropy. Dále kontextualizuje a vysvětluje pojem "quality TV" a jeho spojení s HBO prostřednictvím sloganu *It's not TV. It's HBO.* Klíčovým východiskem práce je analýza působení Hanky Kastelicové jako významného decision makera v oblasti dokumentární tvorby HBO. Práce je postavená na hloubkových polostrukturovaných rozhovorech vedených s Hankou Kastelicovou v období března, června a srpna roku 2023, která již více než jedenáct let pracuje v HBO na velmi vlivné pozici vice president of documentaries. Na příkladech tří vybraných dokumentárních filmů, které Hanka Kastelicová zaštiťovala, práce ukazuje povahu současné praxe v oblasti dokumentární produkce HBO.

Abstract:

Hanka Kastelicová as a key decision maker of documentary films at HBO Europe

This thesis delves into the character of documentary films created by HBO Europe, with a particular focus on the current practices in documentary production and the notion of what makes a documentary suitable for HBO. The introduction offers insight into HBO's historical trajectory, shedding light on the motivations that led HBO to venture into original production and its subsequent expansion into Europe. Additionally, it contextualizes the notion of "quality TV" and its association with HBO, epitomized by the slogan "It's not TV. It's HBO." Central to this study is the analysis of Hanka Kastelicová's pivotal role as a decision-maker within HBO's documentary filmmaking landscape. With over eleven years of influential experience as the Vice President of Documentaries at HBO, Kastelicová serves as a focal point for understanding the dynamics at play. The research draws from in-depth semi-structured interviews conducted with Kastelicová throughout March, June, and August of 2023. Furthermore, this work employs examples extracted from three selected documentary films overseen by Hanka Kastelicová. Through these examples, it elucidates the current practices prevalent within HBO's documentary production.

OBSAH:

Úvod.....	5
1. Výzkumná otázka.....	8
2. Metoda.....	9
3. Značka HBO.....	13
4.1. Historie Home Box Office.....	13
4.2. Původní tvorba HBO.....	16
4.3. Termín quality TV, it's not TV it's HBO.....	18
4.4. Založení HBO Europe, její organizační struktura a schvalovací procesy.....	19
4.5. Dokumentární filmy HBO Europe a kontext filmových festivalů.....	23
4. Hanka Kastelicová jako klíčový decision maker pro oblast dokumentu HBO.....	26
4.1. Příchod Hanky Kastelicové do HBO a změny v oblasti dokumentu, které nastolila....	27
4.2. Sebereflexe pozice Hanky Kastelicové v HBO a jejího vlivu na oblast dokumentu.....	32
4.3. Případová studie vybraných filmů HBO Europe.....	34
5.3.1 Toto a jeho sestry.....	34
5.3.2 The Other Side of Everything.....	37
5.3.3. Film Balkonowy.....	39
4.4. Představy kvality a „know-how“ HBO.....	42
5. Víze a trendy HBO do budoucnosti.....	44
Závěr.....	47
Seznam použitých zdrojů.....	49
Obrazová příloha.....	52

Seznam zkratk

ARTE - Association Relative à la Télévision Européenne

CPH:DOX - Copenhagen International Documentary Film Festival

CPH:FORUM - Copenhagen forum

EFA - European Film Academy

EFU - European Film Awards

FCC - Federální komise pro komunikace

HBO - Home Box Office

HK - Hanka Kastelicová

IDFA - The International Documentary Film Festival Amsterdam

WBD - Warner Bros. Discovery

Úvod

„Ty jsi první studentka z FAMU, se kterou mluvím. Teď jsem již šest let v Praze a prozatím mě nikdo neoslovil, abych své zkušenosti z mezinárodní produkce dokumentárních filmů sdílela se studenty FAMU. V HBO koprodukuje filmy, které ačkoliv jsou lokální, jsou mezinárodně srozumitelné a uznávané. A to je pro budoucí filmaře stěžejní dovednost. Já si myslím, že by pro vás mohlo být velmi užitečné, snažit se o svých filmech přemýšlet v širším kontextu.“¹

To mi řekla Hanka Kastelicová během účasti na 20. ročníku mezinárodního filmového festivalu CPH:DOX v Kodani. Tento festival je v současné době považován za jeden z nejprogresivnějších a nejvýznamnějších dokumentárních festivalů v Evropě. Účastnila jsem se ho díky výzkumu, který pro studenty FAMU pořádala dokumentaristka a pedagožka FAMU Lucie Králová. Výzkum, který Lucie Králová vedla a spolupracovala na něm s tehdejší ředitelkou CPH:FORA Terezou Šimíkovou² spočíval v tom, že jsme díky akreditaci určené pro filmové profesionály měli s pár spolužáky z magisterského programu možnost nahlédnout do způsobů, jakými tvůrci a producenti prezentují své filmy před komunitou tzv. film industry. Výzkum se skládal ze dvou částí – observace pitchingů³ během CPH:FORUM a rozhovory s takzvanými decision makery. Decision makeři jsou filmoví profesionálové na různých pozicích, jedná se o commissioning editory, dramaturgy televizí, zástupce významných institucí apod. Každý z nás si vybral jeden z rozpracovaných filmů a účastnil se jeho prezentací a následně one to one meetengů⁴ s decision makery a gatekeepery.^{5 6}

Na tom jsme měli sledovat a kriticky reflektovat, jak prezentace filmu na takto velkém festivalu vypadá a jak vypadají debaty, které vedou tvůrci filmu (většinou producent*ka a režisér*ka) s důležitými osobnostmi z filmového světa. V tom, že jsme si měli nějakého významného decision makera vybrat, spočívala druhá část výzkumu. Já jsem si vybrala

---

¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

² Tereza Šimíková absolvovala Katedru dokumentární režie na FAMU v roce 2009. Působila jako ředitelka CPH:FORUM na dánském festivalu CPH:DOX

³ Krátký napsaný nebo pronesený nástin filmu či pořadu, který je používán k tomu, aby zaujal a přesvědčil producenta odpovědného za zadávání zakázek, aby pořad zakoupil či dal do výroby (Kniha o televizi, Jeremy Orlebar, strana 217, slovník vybraných pojmů)

⁴ One to one meeting je termín používaný primárně ve firmách jedná se o pravidelná jednání mezi dvěma lidmi v organizaci, často mezi manažerem a podřízeným, zaměřená na otevřenou komunikaci, zpětnou vazbu, cíle a rozvoj pracovního vztahu. Ve filmové industry je to setkání mezi filmařem a lidmi, kteří film chtějí finančně, věcným plněním etc. podpořit

⁵ Ve filmovém průmyslu se termín "gatekeeper" obvykle odkazuje na osobu nebo skupinu lidí, kteří mají kontrolu nad tím, jaké filmy nebo projekty budou produkovány nebo distribuovány.

⁶ Slovník, který využívám ve své práci pracuje s termíny, jaké jsou v současné praxi běžně používané v angličtině, a proto je i v této poangličtění verzi ponechávám

Hanku Kastelicovou, která mne zaujala jednak tím, že stejně jako já studovala na FAMU, na Katedře dokumentární tvorby, ale také tím, že je *Vice President of Documentaries* v HBO Max EMEA. Zjistila jsem, že stojí za řadou filmů, které jsem již viděla a znala z různých filmových festivalů. S Hankou Kastelicovou jsme se tedy poprvé setkaly v Kodani, kde jsme spolu vedly rozhovor přibližně tři čtvrtě hodiny. Poté mne ještě vzala na one to one meeting, který měla se srbskou režisérkou Milou Turajlić⁷ a producentkou filmu Carine Chichkowsky⁸ o připravovaném filmu *Second World, Second Sex*.⁹

Na základě této zkušenosti jsem se rozhodla s Hankou Kastelicovou ještě potkat a pokračovat v rozhovoru, který jsme začaly v Dánsku. Zároveň mi připadala podstatná i otevřenost a vstřícnost se kterou do mého bádání šla. Sama byla otevřena dalším a dalším setkáním a společné debatě.

Moje práce staví na primárních pramenech, tedy hloubkových rozhovorech vedených s Hankou Kastelicovou, která je ve světě dokumentárního filmu vnímaná, že udělala "velkou kariéru" a dostala se na velmi vysokou pozici v HBO. Zde Hanka Kastelicová pracuje od roku 2012, kdy šest let zastávala pozici Executive Producer of Documentaries, od roku 2018 zastává pozici Vice President of Documentaries. Kastelicová studovala na Katedře dokumentární tvorby na FAMU. Připadá mi napínavé zkoumat to, z jakého důvodu spolu tyto dvě instituce tak málo komunikují. Víím, že několik režisérů a pedagogů FAMU (Lukáš Kokeš, Martin Mareček¹⁰) s HBO spolupracovali, ale myslím si, že otevřená a zároveň kritická debata nad tím, jak naše filmy zmezinárodnit, popřípadě kdo jsou důležití světový decision makeři a to, jak funguje filmový svět mimo naši republiku, by mohla být studentům prospěšná. Hanka Kastelicová byla zároveň letos (v prosinci 2023) zvolena do rady Evropské Filmové Akademie¹¹ jako zástupce Česka, Slovenska a Maďarska. Sama k tomu říká: „*To mě velmi dojala, protože to je funkce, kterou volí všichni členové akademie a to je pro mě velká čest.*“¹²

---

⁷ Mila Turajlić (nar.1979) je režisérka pocházející ze Srbska. Vystudovala politologii a filmovou produkci a získala doktorát na Westminsterské univerzitě. Je spoluzakladatelkou bělehradského festivalu dokumentárních filmů Magnificent Seven. Její celovečerní debut by dokumentární film *Cinema Komunista* (2010).

⁸ Carine Chichkowsky je filmová producentka. Deset let působila jako produkční manažerka několika filmových společností produkcijících krátké a dokumentární filmy. V roce 2010 spoluzaložila nezávislou produkční a distribuční společnost Survivance.

⁹ *Second World, Second Sex* je připravovaný dokumentární film srbské režisérky Mily Turajlić. Film bude vycházet primárně z archivních materiálů z konference, která se uskutečnila v roce 1975 v Mexico City. Tato konference byla zlomovým okamžikem v tom, že zde globální ženské hnutí odstartovalo dialog o feminizmu a politice.

¹⁰ Lukáš Kokeš s HBO spolupracoval na jeho dokumentárním filmu *Nic jako dřív* (2017) a na seriálu *Pustina* (2016), Martin Mareček na jeho dokumentárním filmu *Dálava* (2019).

¹¹ European Film Academy je organizace, jejímž cílem je podporovat evropský film. Její nejznámější aktivitou je udílení Evropských filmových cen. Vznikla roku 1988. Sídlí v Berlíně.

¹² Doplňující rozhovor s Hankou Kastelicovou, vedla Zora Čápková, online, 19.12.2023.

Práce je rozdělena do dvou částí. První se věnuje historii HBO. Nepředkládám ale historickou práci o HBO či její analýzu. Historii HBO se budu věnovat proto abych zpřítomnila kontext důležitý pro můj vlastní výzkum. Tam kde to považuji za relevantní, zasazuji do širšího kontextu i výňatky toho, co jsem se ve svých rozhovorech dozvěděla. Popíši stručně vznik HBO, to jak se HBO rozhodla, že začne s původní tvorbou, pokusím se vysvětlit termín Quality TV a slogan It's not TV. It's HBO. Dále založení HBO Europe a to, kdy a proč začala HBO vyrábět dokumentární filmy. V těchto kapitolách o HBO čerpám zejména z knihy Quality TV od Janet McCabe¹³, která mi pro začlenění HBO do historického kontextu připadala relevantní. Informace jsem čerpala také z filmových periodik, které jsou k dohledání online jako je Cinepur a z dalších internetových zdrojů, například z oficiálních stránek HBO, sociální sítě HBO Europe Documentary, z webových rozhovorů s lidmi, kteří pracovali pro HBO. Vycházela jsem i z odborných studií Petra Szczepanika, který se tématem HBO dlouhodobě zabývá.

Druhá část již více vychází z mnou vedených rozhovorů a zaměřuje se primárně na povahu praxe a působení Hanky Kastelicové v produkční kultuře HBO. Zkoumám, jak se Hanka Kastelicová dostala do HBO, jak vnímá svou pozici a co je pro ni v rámci dokumentárního filmu důležité, tedy její představy o kvalitním a úspěšném dokumentárním filmu. Text doplňuji případovou studií třech dokumentů (Toto a jeho sestry, The Other Side of Everything a Film Balkonowy), k nimž se Hanka Kastelicová ve svých rozhovorech sama vztahovala jako k úspěšným a podstatným dílům. V závěru se pokusím popsat a analyzovat představy HBO o tom co je kvalitní dokumentární film a představy o tom, jakým směrem se HBO, hlavně podle Hanky Kastelicové do budoucna vydá.

---

¹³ McCabe, Janet a Akass, Kim. *Quality TV*. 2011. Velká Británie: Bloomsbury Publishing, 2011. ISBN 9781845115111.

1. Výzkumná otázka

Výše popsané mne dovedlo k tomu, co bych ráda ve své práci zkoumala. Moje výzkumná otázka, na kterou se ve své práci snažím odpovědět tedy zní: Jakým způsobem formuje produkční kultura HBO "své" dokumentární filmy a jakou roli v tom má Hanka Kastelicová (dále v práci budu pro zjednodušení používat zkratku HK) jako klíčový decision-maker? Zajímá mne tedy, jakým způsobem HBO formuje podobu dokumentárních filmů poslední dekády, které vznikaly pod její "značkou".

Podotázky, na které se v práci snažím také nalézt odpovědi jsou: Jaká cesta vede k tomu, aby se člověk z původně podobného prostředí jako mám já dostal na takto vysokou pozici? Jaká je motivace velké americké firmy podporovat evropské dokumentární filmy? Jak se situace v HBO Europe (potažmo v HBO) proměnila za tu dobu, co tam HK je? Jak se rozhoduje HK a HBO Europe o tom, jaký film podpoří?

2. Metoda

Jako primární pramen využívám tři hloubkové polostrukturované rozhovory s HK. Z rozhovorů jsem se svolením aktérky pořizovala audiozáznamy a následně jsem jej přepsala do textové podoby. Zároveň jsme se s HK dohodly, že jí vybrané části rozhovorů, které jsem se rozhodla v práci citovat, pošlu k autorizaci. Ona je následně z odůvodněním, že je vázaná smlouvou s HBO, přeformulovala do spisovnější češtiny a já jsem je poté v práci nahradila. Některé pasáže pro ni byly problematické a nebyly do práce umístěny.

Poprvé jsem mluvila s HK na festivalu CPH:DOX v Kodani (23.3.2023), kde jsme spolu vedly rozhovor trvající přibližně tři čtvrtě hodiny a následně jsme se s HK potkaly ještě dvakrát v Praze, jednou v její kanceláři HBO v Holešovicích (9.6.2023). Zde jsme rozhovor vedly přibližně dvě hodiny. Potřetí jsme se setkaly v pražské restauraci (18.7.2023) na přibližně stejnou dobu. HK sama po třetím rozhovoru navrhla, že bychom se mohly potkat ještě znovu.

Kromě rozhovorů vedených s HK jsem vedla polostrukturovaný rozhovor s dokumentaristou a pedagogem FAMU Lukášem Kokešem (24.4.2023) který s HBO spolupracoval na filmu *Nic jako dřív* (2017),¹⁴ podílel na vývoji dramatického seriálu *Pustina* (2016)¹⁵ v produkci HBO Europe. Zároveň pro HBO pracoval jako dramaturg. V roce 2016 byl team "konzultantů", kteří v zemi, odkud pochází komunikovali s filmaři a dramaturgovali filmy, které pod HBO Europe vznikaly a zároveň hledali pro HBO Europe filmy nové. Kromě Lukáše Kokeše to za Českou republiku byla dokumentaristka Klára Tasovská¹⁶, za Rumunsko Alexander Nanau a za Polsko Joanna Szymanska.¹⁷

Pro začlenění HBO do obecnějšího kontextu jsem vedla online polostrukturovaný expertní rozhovor s docentem Katedry filmových studií FF UK Petrem Szczepanikiem (18.7.2023). Szczepanik realizoval několik výzkumů zaměřených na HBO (*HBO Europe's original programming in the era of streaming wars* (2020)¹⁸, také společně s Evou Pjajčikovou

---

¹⁴ *Nic jako dřív* je dokumentární film z roku 2017 režisérů Lukáše Kokeše a Kláry Tasovské. Film pojednává o čtyřech teenagerech, kteří dokončují školu a čeká je rozhodnutí, co dál se životem.

¹⁵ *Pustina* je osmidílná minisérie z roku 2016. Režirovali ji Ivan Zachariáš a Alice Nellis. Děj se odehrává v jedné severočeské vesnici, kde se řeší zmizení čtrnáctileté dívky.

¹⁶ Klára Tasovská (nar. 1980) je absolventkou Akademie výtvarných umění a Katedry dokumentárního režie na FAMU. Režirovala různé dokumentární filmy, které získaly řadu cen z prestižních dokumentárních festivalů.

¹⁷ Joanna Szymanska je polská producentka. Zakladatelka a majitelka Appetite Production. Od roku 2017 je členkou správní rady Polského filmového institutu a členkou správní rady Evropské filmové akademie.

¹⁸ SZCZEPANIK, Petr. *HBO Europe's original programming in the era of streaming wars*. Online. In: BARRA, Luca a SCAGLIONI, Massimo (ed.). *A European Television Fiction Renaissance*. Routledge, 2020, s. 243-261. ISBN 9780429326486. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780429326486-23>. [cit. 2023-11-8].

etnografickou analýzu *Nejsme HBO, jsme televize (2014)*)¹⁹. Knižní zdroje a články používám zejména v úvodních kapitolách, věnujících se začátkům a vzniku HBO.

Zájem o to zkoumat toto téma ve mne narostl i proto, že mi HK během jednoho z našich rozhovorů řekla: „*To budete asi první, kdo bude psát diplomovou práci o dokumentární tvorbě na HBO a myslím si upřímně, že je to docela dobré téma. Ve střední a východní Evropě máme mnohaletou zkušenost a ve filmovém průmyslu dostáváme pozitivní kredit za vliv na dokumentární tvorbu v našem regionu. Náš vliv na vývoj, produkci a festivalovou strategii filmů je značný, napříč našimi teritorii, a doufám, a je známo, že se snažíme kultivovat nejvyšší kvalitu v dokumentární tvorbě*“.²⁰ Na FAMU jsem dohledala dvě práce pojednávající o HBO. Obě vznikly na Katedře produkce, ale věnují se trochu jinému tématu než dokumentárnímu filmu a více do hloubky tématu HBO Europe. Jedna nese název *Profil HBO se zaměřením na původní tvorbu v České republice a možnosti spolupráce*²¹ a druhá *HBO pozice kabelové televize v digitálním věku*²². Z obou těchto prací v tomto textu místy čerpám.

Primární prameny a expertní rozhovory doplňuji o případovou studii tří vybraných filmů z produkce HBO: *Toto a jeho sestry (2014)*²³, *The Other Side of Everything (2017)*²⁴ a *Film Balkonowy (2021)*²⁵. Klíčem k jejich výběru bylo to, že je HK v rozhovorech sama několikrát akcentovala. Zajímalo mě, proč si právě tyto filmy a filmaře vybrala HBO ke své koprodukcí a jak se k procesu jejich vzniku i následné distribuci a percepce vztahuje HK. Jak takový film vhodný pro HBO vypadá? Jaká kritéria by měl splňovat? Pro tuto kapitolu využívám jako další zdroj i videa, která jsem našla na youtube, v nichž HK prezentuje svou práci a zaměření HBO. Zároveň mi slouží také jako zdroj rozhovorů s režiséry těchto vybraných filmů.

Každý z těchto tří filmů je pro HK něčím zvláště významný. Dva z nich, jak sama přiznává, výrazně ovlivnila svými konzultacemi. To, jak konkrétně, také popíši v dané kapitole. Prvním filmem je film z roku 2014 rumunského režiséra Alexandra Nanaua, *Toto a jeho sestry*²⁶.

---

¹⁹ Pjajčíková, E. AND Szczepanik, P. "Nejsme HBO, jsme televize." Etnografická analýza skupinového psaní seriálu PRVNÍ REPUBLIKA. *Illuminace*, 2014, vol. 26, iss. 4, p. 31-55. [cit. 2023-11-8]

²⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

²¹ Pešula, Tomáš *Profil HBO se zaměřením na původní tvorbu v České republice a možnosti spolupráce*, 2013, Bakalářská práce FAMU.

²² BcA. Doležalová, Kateřina 2015, *HBO: pozice kabelové televize v digitálním věku*, Diplomová práce FAMU.

²³ *Toto a jeho sestry* je dokumentární film režiséra Alexandra Nanau natočený v roce 2014 v Rumunsku.

²⁴ *The Other Side of Everything* je dokumentární filmy režisérky Mily Turajlić natočený v roce 2017 v Srbsku.

²⁵ *Film Balkonowy* je dokumentární film režiséra Pawła Łoziński natočený v roce 2021 v Polsku.

²⁶ Názvy jednotlivých filmů používám tak, jak o nich Hanka Kastelicová mluvila v našich rozhovorech, tedy některé názvy ponechávám v angličtině, nějaké v češtině či v originálním jazyce.

Tento film je pro HK významný zejména tím, že její první pracovní cesta pod HBO vedla právě do Rumunska, do střížny tohoto filmu. Režisér Alexander Nanau byl ale důležitý i pro celou HBO, protože jeho předchozí film, který s nimi dělal, *The World According to Ion B.*(2009)²⁷, byl první dokumentární film HBO Europe, který získal cenu Emmy.

Druhým filmem, který jsem si vybrala je film z roku 2017 srbské režisérky Mily Turajlić, *The Other Side of Everything*. Ten jsem si vybrala i proto, že jsem se s režisérkou společně s HK setkala na one to one meetingu v Kodani. Zároveň tyto dva režiséry spojuje to, že jsou to pro oba druhé filmy, které pod HBO dělali. HK akcentuje v rozhovorech zejména nutnost vybudovat si "společnou řeč a důvěru": „*To je pár lidí – neříkám, že mají jako carte blanche...²⁸ Je několik tvůrců, kteří budou vždy vítanými autory v rámci HBO, a na jejichž náměty čekáme. Například Anna Zamecka,²⁹ se kterou jsme dělali její debut *Přijímání*³⁰, Alexander Nanau se kterým jsme koprodukovali tři jeho filmy, Mila Turajlić...a našlo by se i pár dalších jmen. U těchto režisérů si můžeme být jistí, že každý jejich další film bude výjimečný. A myslím, že by potvrdili i oni, že jim spolupráce s HBO přinesla plno zajímavých podnětů, povedlo se nám vybudovat silný vztah a důvěru a najít společnou řeč. To jsou velmi důležité věci.*“³¹

Třetím filmem, který jsem si vybrala je Film balkonowy z roku 2021 polského režiséra Pawła Łozińskiego. Tento film z dané trojice trochu vybočuje tím, že se jedná o první film tohoto režiséra, který s HBO dělal, i když už ale jako zavedený dokumentární režisér. O Łozińském HK říká, že je to "matador dokumentárního filmu" a že dlouho doufala, že s nimi bude někdy spolupracovat.

Opírám se i o zúčastněné pozorování uzavřeného jednání na CPH DOX, one to one meetingu, který měla HK se srbskou režisérkou Milou Turajlić a producentkou Carine Chichkowsky, které na festivalu prezentovaly svůj nový film *Second World, Second Sex*. To mi umožnilo nahlédnout do konkrétních připomínek HK i celého rozhodovacího procesu, o tom zda je nějaký film vhodný pro HBO či nikoliv. Z tohoto pozorování jsem si zapisovala poznámky a následně je upravila do terénního deníku, který také používám jako zdroj předkládané práce.

---

²⁷ *The World According to Ion B.* je dokumentární film, odehrávající se v Bukurešti v Rumunsku a sleduje proměnu člověka bez domova, Iona B., v slavného umělce, který vystavuje po celém světě.

²⁸ Carte blanche, francouzský pojem. Znamená volná ruka či neomezená plná moc.

²⁹ Anna Zamecka (nar.1982) je polská dokumentaristka žijící ve Varšavě. Komunia je její filmový debut.

³⁰ *Přijímání* je dokumentární debut Anny Zamecke z roku 2016. Film pojednává o čtrnáctileté polské dívce, která se musí starat o svého autistického bratra a svého neschopného otce. Film vyhrál řadu ocenění na filmových festivalech, například Grand Prix v Locarnu či ocenění za nejlepší dokumentární film na European Film Awards.

³¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

3. Značka HBO

Považuji za důležité HBO zasadit do kontextu jejího vzniku, aby bylo pochopitelné jak se z americké společnosti stal koproducent evropských dokumentárních filmů. Má práce ale není historickou ani filmovědnou studií HBO, proto v této kapitole popíši hlavní milníky vývoje HBO – zaměřím se na samotný vznik HBO a dále na to, proč se HBO rozhodla, že začne s výrobou vlastního originálního obsahu. Také se pokusím vysvětlit termín *quality TV* a slogan HBO: *It's not TV. It's HBO*, kterým se HBO dlouhodobě prezentovala. Následně se dostanu k tomu, jak se HBO rozšířilo do Evropy a jak a proč došlo k tomu, že se v HBO začali zaměřovat na dokumentární filmy.

4.1. Historie Home Box Office

HBO (Home Box Office) je placená kabelová a satelitní televizní síť založená ve Spojených Státech. Hlavní centrála HBO sídlí v New Yorku. Na svých oficiálních stránkách se HBO definuje jako: „domov těch nejzajímavějších pořadů a filmů, od průkopnických seriálů a dokumentů až po největší filmové trháky.“³²

Historie HBO sahá do roku 1965. V tomto roce Charles Dolan, bývalý obchodník a distributor sportovních a průmyslových filmů pro televizní syndikaci, původem z Ohia, získal povolení pro výstavbu kabelové sítě pod Dolním Manhattanem v New Yorku. Tento systém, nazvaný Sterling Manhattan Cable, byl prvním podzemním systémem tohoto druhu v zemi. Společnost Time Life Inc. se rozhodla, že od Dolana odkoupí část podílu. To poskytlo Dolanovi příležitost k tomu, aby společnosti Time Life Channel odprezentoval svůj nápad na nový kabelový kanál, který nazval „The Green Channel.“ Společnost Time Life souhlasila s tím, že jeho experiment podpoří a tak osmého listopadu 1972 vznikla HBO.³³

První, co HBO v tomto roce odvysílala byl hokejový zápas mezi New York Rangers a Vancouver Canucks, který se odehrál v Pensylvánii.³⁴ Po tomto zápase následoval film nazvaný *Tak mě někdy napadá* z roku 1971, který režíroval a také v něm hrál hlavní roli Paul

---

³² HBO. *HBO.com* [online]. [cit. 2023-11-8]. Dostupné z: <https://www.hbo.com/about> “HBO is home to the most exciting shows and films, from groundbreaking series and documentaries to the biggest blockbuster movies. Původní text: HBO is home to the most exciting shows and films, from groundbreaking series and documentaries to the biggest blockbuster movies.” (překlad autorky)

³³ McCabe, Janet a Akass, Kim. *Quality TV*. 2011. Velká Británie: Bloomsbury Publishing, 2011. ISBN 9781845115111.

³⁴ Tamtéž.

Newman.³⁵ Film pojednává o dřevařích, kteří se rozhodnou nezapojit do probíhající stávky, stávají se tím ale stávkokazy. Film se dále věnuje tomu, jaký na ně má toto rozhodnutí dopad.³⁶ Toto první vysílání HBO inzerovala v novinách the Times Leader³⁷ se slovy: *“Vaše měsíční předplatné Home Box Office je jedinou vstupenkou, kterou potřebujete, abyste si mohli užívat zábavu tento měsíc i měsíc po něm. A získáte ta nejlepší místa v domě. Vašem domě.”*³⁸

V té době se HBO potýkala s vysokou mírou odhlašování předplatitelů jejich služeb. Diváci si HBO často předplatili jen na pár týdnů, okoukali se jim stále se opakující filmy a předplatné si odhlásili. Společnost Time se v roce 1973 rozhodla Charlese Dolana propustit a na jeho pozici prezidenta a generálního ředitele, kterou zastával, dosadit Geralda Levina.³⁹

O dva roky později, třináctého prosince 1975, HBO opět překročilo technologické hranice, když se stalo první sítí, která vysílala pomocí satelitu. V tento den HBO přenášelo živě zápas „Thrilla in Manila“ mezi Muhammadem Alim a Joe Frazierem.⁴⁰ Jednalo se o třetí a poslední boxerský zápas mezi šampiony v těžké váze na mistrovství světa.⁴¹

V současné době má HBO Max přibližně osmdesát dva milionů předplatitelů, zaujímá tak mezi všemi dostupnými streamovacími službami šesté místo. Nejvíce měsíčních předplatitelů má v současné době Netflix. Ten má okolo dvěstěpadesáti milionů předplatitelů.⁴² Program HBO je nyní složený převážně z amerických premiových distribučních filmů, původních originálních sérií, minisérií a seriálů. Zároveň se začali postupně věnovat i vlastní původní tvorbě, jak seriálové, tak i dokumentární a hrané.

*„Po spojení Warner Media a Discovery nyní HBO patří do Warner Bros. Discovery, my jsme teď jedna firma. Samozřejmě spojení takových dvou velikánů s sebou nese i potřebnou reorganizaci a mnoho lidí, i mezi mými nejbližšími spolupracovníky, muselo firmu opustit,“*⁴³ říká HK ke změnám, ke kterým v letošním roce (2023) došlo v HBO. Společnost Warner

³⁵ Paul Newman (nar.1925) byl americký herec, režisér a automobilový závodník. Získal řadu prestižních filmových cen například cenu Oscar v roce 1987 za nejlepší herecký výkon v hlavní roli ve filmu Barva peněz

³⁶ CSFD. *Tak mě někdy napadá* [online]. [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/15045-tak-me-nekdy-napada/prehled/>

³⁷ The Times Leader jsou noviny v soukromém vlastnictví. Byly založeny v roce 1879 v Pensylvánii

³⁸ *HBO Home Box Office first broadcast* [online]. [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.newspapers.com/article/the-times-leader-hbo-home-box-office-fir/18804318/>
Původní text: “Your monthly subscription to Home Box Office is the one and only ticket you need to enjoy entertainment like this month after month after month. And you get the best seats in the house. Your house.” (překlad autorky)

³⁹ McCabe, Janet a Akass, Kim. *Quality TV*. 2011. Velká Británie: Bloomsbury Publishing, 2011. ISBN 9781845115111.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ VISWANATHAN, Venkatachalam. [online]. 2023 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://medium.com/@venkatv066/the-thrilla-in-manila-a-timeless-ode-to-muhammad-ali-2bdf6a6afbcc>

⁴² *Top Streaming Services by Subscribers* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://flixpatrol.com/streaming-services/subscribers/>

⁴³ Rozhovor s Hankou Kastelícovou, uskutečněn 23.3.2023, v Kodani.

Media, která je nejen majitelem HBO (Max), ale i majitelem hollywoodského studia Warner a komiksového studia DC se spojila s televizním obrem Discovery.⁴⁴

“Na základě této fúze se dvacátého třetího května 2023 služba HBO v USA změnila z HBO Max pouze na Max. Tento název odkazuje na to, že na své stránce nebude mít pouze filmy a seriály z produkce HBO. Již dříve se na HBO začaly objevovat věci od Warner či DC. Po této změně se na stránce začaly objevovat i reality-show, například Naked Attraction.⁴⁵ V současné době je zde méně filmů a seriálů původní produkce.”⁴⁶

HK k tomu, zda tato fúze nějak ovlivní to, co se bude v Evropě pod HBO vyrábět: *„Neřekla bych, že je originální produkce v Evropě méně, ale jistě máme jiné priority. Vyrábí se v jiných teritoriích. Jde hlavně o to, že v malých zemích se budou vyrábět hlavně dokumentární filmy a větší investice budou probíhat v zemích, jejichž jazyky se hovoří na mnoha místech ve světě. Mluvím například o Španělsku. Ve střední Evropě je nejdůležitější Polsko, kde se bude hodně vyrábět hraná tvorba a mnoho dalších žánrů, včetně dokumentů v rámci polské televize TVN⁴⁷, která patří do WBD⁴⁸. Ve výrobě dokumentárních filmů v dalších zemích střední a jihovýchodní Evropy pokračujeme.”⁴⁹* Tyto změny se projeví pravděpodobně už od příštího roku.

---

⁴⁴ VYSKOČIL, Tomáš. *HBO potvrdilo velké změny pro Česko a další země. Stane se rájem sportovních fanoušků* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://filmtoro.cz/blog/hbo-max-zmena-2024>

Discovery byla americká televizní společnost, distribuující televizní kanály, převážně pod značkou Discovery. Vlastnila kanály, jako je Discovery Channel, Animal Planet, Discovery World, Science Channel, Planet Green, TLC a mnohé další. V roce 2021 proběhla fúze s WarnerMedia a byla vyčleněna do Warner Bros. Discovery.

⁴⁵ Naked attraction je televizní show, ve které má před sebou účastník šest boxů, které se postupně odkrývají. Za nimi stojí nahá osoba a daný účastník si na základě přitažlivosti vybírá s kým půjde na rande.

⁴⁶ VYSKOČIL, Tomáš. *HBO potvrdilo velké změny pro Česko a další země. Stane se rájem sportovních fanoušků* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://filmtoro.cz/blog/hbo-max-zmena-2024>

⁴⁷ TVN Group je polská mediální skupina. Patří pod ní televizní stanice pod značkou TVN a internetové portály. Skupina byla založena v roce 1997.

⁴⁸ WBD - Warner Bros. Discovery

⁴⁹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou, uskutečněn 9.6.2023 v Praze

4.2. Původní tvorba HBO

HBO jako streamovací platforma fungovala a funguje na bázi měsíčního předplatného. To je výhodné v tom, že HBO nemusí splňovat stejná pravidla jako třeba veřejné televize, ale zároveň to představuje jistý handicap v tom, že musí nabízet takový obsah, aby si své diváky udržela, popřípadě získala nové. Musí tedy předplatitelům nabídnout něco, co nemohou nalézt jinde. *“Jedním takovým kuriózním momentem v historii vysílání HBO bylo, když „Captain Midnight“, což byl pseudonym elektronického inženýra Johna R. MacDougalla, do vysílání HBO, na protest proti platbě za službu ve výši 12,95 USD, na dobu čtyř a půl minuty přerušil vysílání HBO - místo sledovaného filmu se divákům objevila obrazovka s textem: „Hezký večer, HBO, přeje kapitán Půlnoc. 12.95 dolarů za měsíc? Ani náhodou.“*⁵⁰ Původní tvorba je tedy něco, čím se dá zdůvodnit měsíční subskripce.

První film, který HBO vyrobila byl v roce 1983 snímek *The Terry Fox Story*. Byl to vůbec první film v historii, který byl natočený k distribuci na placené televizi. Tento film popisuje příběh Terryho Foxe, který se po ztrátě nohy v důsledku rakoviny, rozhodl přeběhnout celou Kanadu, aby vyvolal povědomí o rakovině a získal tak finanční prostředky pro výzkum v oblasti tohoto onemocnění.⁵¹ Jedním z prvních seriálů, které pod HBO vznikly byl seriál *Tanner '88*. Jedná se o mokumentární minisérii, která byla vysílána HBO během měsíců před prezidentskými volbami v USA v roce 1988. Vypráví příběh ze zákulisí kampaně fiktivního amerického zástupce v Michiganu. Ten se snaží o získání nominace Demokratické strany na prezidenta Spojených států.⁵²

Nová strategie HBO na získání a udržení si stávajících předplatitelů spočívala také v tvorbě zcela nových seriálů, tzv. *HBO original programming* (originální pořady HBO). *“Výhodou bylo, že pořady vysílané na HBO nebyly podrobeny stejným pravidlům Federální komise pro komunikace (FCC) jako volně dostupné televize. HBO tak do svého obsahu mohla začlenit vulgární jazyk, nahotu a sexuální obsah. Jedním z nejúspěšnějších seriálů z této doby byla série The Sopranos (1997-2008), která se zaměřuje na mafiánského bosse Tonyho Soprana.”*⁵³

---

⁵⁰ LEVERETTE, Marc, OTT L., Brian, LOUIS BUCKLEY, Cara. *It's not Tv: Watching HBO in the Post-Television Era*. New York: Routledge, 2008. 4.s. ISBN 0415960371 [„Goodevening HBO from Captain Midnight, \$12.95/month? No way! (Showtime/Movie Channel beware!)“] (překlad autorky)

⁵¹ [online]. [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://terryfox.org/terrys-story/>

⁵² WILKINSON, Alissa. *The satirical HBO masterpiece that skewered political campaigns back in 1988* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/21377232/tanner-88-hbo-didion-review>

⁵³ GREGERSEN, Erik. *HBO American company* [online]. 2023 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/HBO> (překlad autorky)

Dalším takovým seriálem je *Sex ve městě* z roku 1998. Ten byl mimo jiné originální tím, že se natáčel přímo v New Yorku. Nebyly tam žádné scény natočené v multi-kamerovém studiu či umělý smích, jak bylo pro seriály z té doby jinak běžné a natáčel se na jednu 35mm kameru, což bylo pro seriálovou tvorbu také neobvyklé.⁵⁴

Co se týče původní tvorby HBO nelze opomenout ani dokumentární filmy. S dokumentárními filmy HBO je úzce spjata Sheila Nevins⁵⁵, ta v HBO působila po dobu více než tří dekad na různých pozicích, její nejvyšší pozice v rámci HBO byla President of HBO Documentary Films (tu zastávala od roku 1979 do roku 2018). Nevins změnila pohled na dokumentární filmy v HBO. Produkovala zde přes tisíc filmů a je považována za jednu z nejvlivnějších postav světa co se dokumentárního filmu týče. Původně se klasické dokumentární filmy točily primárně pomocí takzvaných „mluvících hlav.“⁵⁶ Sheila Nevins přišla s tím, že jí připadá důležitý potenciál obyčejných lidí, jak říká v rozhovoru pro Business Insider: „*Myslím si, že příběhy obyčejných lidí jsou mnohem zajímavější, protože jsou mimořádné. Sláva se obvykle opakuje - někdo je slavný proto, že nosí určité oblečení, nebo je slavný, protože se někde objevil, nebo je slavný kvůli svým politickým názorům. V podstatě opakují stejnou filozofii. Je to zajímavé, ale nepřináší to objevování v takové míře jako anonymita.*“⁵⁷ Nevins zahájila pod HBO produkci filmů, které byly více kinematografické, zaměřovaly se na podmínky ve kterých se běžní lidé vyskytují, na jejich sociální situaci. Jeden z prvních dokumentárních filmů, které pod ní s touto ideou vznikly je film z roku 1995 nazvaný *One Survivor Remembers*.⁵⁸

V současné době HBO distribuuje a koprodukuje řadu originálních pořadů, včetně původních seriálů, minisérií, dokumentárních a hraných filmů a vysílá na různých kanálech v různých teritoriích: HBO (East / West / Hawaii), HBO2 (East / West), HBO Comedy (East / West), HBO Family (East / West), HBO Latino (East / West), HBO Signature (East / West), HBO Zone (East West).⁵⁹

---

⁵⁴ McCabe, Janet a Akass, Kim. *Quality TV*. 2011. Velká Británie: Bloomsbury Publishing, 2011. ISBN 9781845115111.

⁵⁵ Sheila Nevins (nar.1939) je americká televizní producentka a head of MTV Documentary Films division of MTV Studios, v HBO působila na pozici President of HBO Documentary Films v letech 1979-1982 na pozici Director of Documentary Programming, v letech 1986-1995 na pozici Vice President of Documentary Programming, v letech 1995-1999 na pozici Vice President of Documentary Programming, 1999-2003 na pozici Executive Vice President of Original Programming a od roku 2004 do roku 2018 na pozici President of Documentary and Family Programming.

⁵⁶ Termín používaný pro rozhovory nebo jiné záběry účinkujících v pořadu, kde jsou z nich vidět jen hlava a ramena

⁵⁷ GUERASSIO, Jason. *MEET SHEILA NEVINS: The woman who has greenlighted all HBO documentaries for the past 30 years* [online]. 2015 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/who-is-sheila-nevins-hbo-documentary-films-president-2015-6>

⁵⁸ Tamtéž

One Survivor Remembers je americký film z roku 1995, který režíroval Kary Antholis popisuje osud polské Židovky, která přežila pobyt v holocaustu. V 1996 roce získal ocenění Emmy.

⁵⁹ [online]. [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://www.hbo.com>

4.3. Termín quality TV, it's not TV it's HBO

Quality TV je termín, který popisuje žánr nebo styl televizního programování, který používají televizní odborníci a kritici, aby popsali druh televizního vysílání, který považují za vysoce kvalitní na základě jeho stylu a obsahu. HBO odstartovalo novou éru quality TV, tento model ovlivnil následně další kabelové televize.⁶⁰

“Koncem devadesátých let, v souvislosti s vlastní produkcí HBO výše zmíněných seriálů (Rodina Sopránů, Sex ve městě, později The Wire - Špína Baltimoru...), se HBO stala synonymem pro takzvaný druhý Zlatý věk televize, do kterého patří celá vlna pořadů označovaných jako quality TV. Jedná se o často komplexní románová dramata s rozporuplnými protagonisty, vysokými produkčními hodnotami a odvážnou tematikou.”⁶¹

Slogan It's not TV. It's HBO byl představen v roce 1996 jako způsob jak odlišit seriály HBO od konkurenčních seriálů a vyzdvihnout jejich původní seriály jako něco unikátního a hodnotného. Něco, co diváci nemohou získat jinak než předplacením jejich služby.⁶²

Na to, jak si tento slogan vykládá přímo HK jsem se jí zeptala v jednom z rozhovorů: *„To byl náš reklamní slogan a pro mě byl důležitý. Když jsem vstoupila do HBO, tak jsem si vlastně uvědomila, že tady je to místo na ty přesahy”*.⁶³ HK si tento slogan ještě vykládá tak, že ač sama nemá nějaký pejorativní vztah k televizi, protože pro ni sama dlouho pracovala, tak i tak, když se řekne, že to není televize, tak to poskytuje prostor pro to, aby to bylo lepší, HBO vnímá jako synonymum kvality. *„Ta kvalita je těžko měřitelná, ale prostě to je to o co my se snažíme, aby ty filmy byly hluboké, silné, hezky natočené... a nemůžeš mít vždycky vliv úplně na všechno.”*⁶⁴

Tento slogan HBO používala do roku 2009, kdy ho nahradil slogan: "It's More Than You Imagined. It's HBO."

---

⁶⁰ [online]. 2019 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://lotswife.com.au/its-not-tv-its-hbo/>

⁶¹ [online]. 2019 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://www.cinepur.cz/rubriky/4268-odchazi-sef-hbo-a-s-nim-konci-i-cela-jedna-televizni-era>

⁶² [online]. 2019 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://lotswife.com.au/its-not-tv-its-hbo/>

⁶³ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

⁶⁴ Tamtéž.

4.4. Založení HBO Europe, její organizační struktura a schvalovací procesy

„HBO je zajímavá tím, že přišla do toho regionu už někdy v první půlce devadesátých let nejdříve do Budapešti a potom do dalších tří zemí toho regionu. A etablovala se tam jako kabelová televize, která primárně distribuuje americké filmy a vždycky měla nějaké partnery. Takže HBO není poskytovatel té koncové služby, ona je dodavatel toho obsahu.“⁶⁵

Výše citovaný Petr Szczepanik ve své studii o HBO píše: *“HBO zavádí své zámořské placené kabelové služby od počátku 90. let. Překvapivě prvním regionem na programu byla postsocialistická střední a východní Evropa, konkrétně země „visegrádské čtyřky“. Nejprve přišli do Maďarska, do Budapešti 28. září 1991, v roce 1994 do České republiky, v roce 1996 do Polska a v roce 1997 na Slovensko, následované dalšími zeměmi střední a východní Evropy, což vedlo k vytvoření „HBO Central Europe“. Ve stejném časovém rámci byly otevřeny dvě další zahraniční pobočky: HBO v Latinské Americe v říjnu 1991 a HBO Asia (Singapur) v roce 1994.“⁶⁶* Expanze firmy na východ dává smysl z toho hlediska, že v devadesátých letech, zde skoro nic nebylo, narozdíl od západní Evropy, kde už byly veřejnoprávní televize a tím pádem i mnohem větší konkurence, což umožňovalo velkou volnost v podnikání.

Když produkci HBO vztáhneme k ČR, tak výhodou HBO je, že na rozdíl od České televize nemusí každý rok vyvíjet tolik obsahu a může se detailněji soustředit na jednotlivé projekty na které tím pádem mají větší prostředky. Dokládá to citace z rozhovoru vedeném Tomášem Pešulou, pro jeho bakalářskou práci na FAMU v roce 2013 s producentkou HBO Europe Terezou Polachovou:⁶⁷ *„Jak o nás s oblibou říká Petr Dvořák, generální ředitel České televize, vyvíjíme jeden velký projekt ročně a na něm pak můžeme vyšívát“*, říká když porovnává objem roční produkce mezi HBO a ČT.⁶⁸ Je to sice rozhovor vedený v roce 2013, ale myslím si, že se tyto poměry mezi HBO a Českou televizí za těch deset let zase moc nezměnily.

---

⁶⁵ Rozhovor s Petrem Szczepanikem vedla Zora Čápková, online, 18.7.2021.

⁶⁶ SZCZEPANIK, Petr. HBO Europe's original programming in the era of streaming wars. Online. In: BARRA, Luca a SCAGLIONI, Massimo (ed.). *A European Television Fiction Renaissance*. Routledge, 2020, s. 243-261. ISBN 9780429326486. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780429326486-23>. [cit. 2023-11-8]. (překlad autorky)

⁶⁷ Tereza Polachová (nar. 1979), jako producentka HBO Europe působí od roku 2010, podílela se například na filmu *Hořící keř* Agnieszky Holland (2013), na seriálu *Jana Hřebejka Až po uši* (2014-2017) či seriálu režisérů Alice Nellis a Ivana Zachariáše *Pustina* (2016).

⁶⁸ Pešula, Tomáš *Profil HBO se zaměřením na původní tvorbu v České republice a možnosti spolupráce, 2013*, Bakalářská práce FAMU

HBO Europe se sice zodpovídá vedení firmy, které sídlí v Americe, ale zároveň funguje na síti pracovníků a kontaktů, kterou mají vybudovanou v dané zemi, jak to popisuje Petr Szczepanik. *“Prostřednictvím své dlouhodobé přítomnosti, silných vztahů s místními produkčními komunitami a zapojením do místních příběhů a jazyků, HBO nově definuje globalizaci mediální produkce.”*⁶⁹ HK strukturu HBO a její proměnu popisuje takto *„My jsme měli ty lokální producenty, to bylo strašně důležité, protože oni nám v těch jednotlivých zemích hodně pomáhali identifikovat jednak ty dobré filmaře a za druhé i ty dobré projekty, které byly pro to dané teritorium relevantní.”*⁷⁰ V letošním roce došlo v HBO k velkým změnám a většina těchto pozic kreativních producentů byla zrušena. HK k těmto změnám, které se staly říká: *„Ten náš tým se strašně zmenšil a já teprve teď, když vidím kolik je s těmi filmy ještě práce, takové to jako oddeliverovat to v pravém formátu, aby všechno fungovalo a prověřit všechny releasy a všechno to zkomunikovat, tak prostě je tam strašně moc práce, kterou dělali ti naši lokální producenti. Já jsem se vždycky soustředila více na tu kreativní práci a teď vlastně, když musíš dělat obojí, tedy i tu práci denní produkční a práci kreativní, tak je to docela namáhavé, skákat z jednoho do druhého.”*⁷¹

Když HBO expandovalo do České republiky, tak zde zavedli něco, co v té době nebylo vůbec tak běžné jako dnes. Tedy podpora filmů a filmařů již ve fázi vývoje nikoliv až ve fázi výroby. Dokumentarista Lukáš Kokeš mi k tomuto v rozhovoru řekl: *„V té době třeba neexistovala od Státního fondu kinematografie výzva na vývoj, existovala jen výzva na výrobu a vlastně vývoj si dokumentaristé dělali ve svém volném čase a za své peníze. Tak to bylo docela prozíravé tenkrát, že HBO, narozdíl třeba od ČT, přišlo s konceptem vývoje. Dostala jsi asi 250 000 a mohla sis vyvinout svůj film. Takhle jsme vyvíjeli Nic jako dřív, pak jsme natočili nějaký trailer a tak a jim se to líbilo a pokračovali jsme dál a až s nějakým dvouletým nebo tříletým zpožděním zareagoval Státní fond kinematografie, že vymyslel výzvu na vývoj dokumentárního filmu.”*⁷²

„Tímhle způsobem se pokusili o sobě dát vědět a nějakým paralelním procesem to probíhalo v Polsku, Maďarsku a Rumunsku. Pak už se to rozneslo i přes ty festivaly. Hanka (Kastelicová)

---

⁶⁹ SZCZEPANIK, Petr. HBO Europe's original programming in the era of streaming wars. Online. In: BARRA, Luca a SCAGLIONI, Massimo (ed.). *A European Television Fiction Renaissance*. Routledge, 2020, s. 243-261. ISBN 9780429326486. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780429326486-23>. [cit. 2023-11-8].

⁷⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

⁷¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

⁷² Rozhovor s Lukášem Kokešem vedla Zora Čápková, Praha, 24.4.2023.

objížděla ta různá pitching fóra, tak jak to dělá dodnes a vytvářela tam povědomí o tom, že i HBO může být vaším partnerem na koprodukcii vašich filmů. Jenom ta struktura byla taková, že Hanka je ten zastřešující člověk, který se v celé té evropské kanceláři stará o ten dokumentární obsah. A v koordinaci s těmi lokálními kreativními producentkami, což byla právě Tereza Polachová v Čechách a na Slovensku, v Polsku to byla Izabela Lopuchová, někdo v Maďarsku, někdo v Rumunsku.. No a v koordinaci s nimi si pak vybírali ty náměty.⁷³

V této podobě v ČR nemá HBO obdobu, co se týče podpory dokumentárních a originálních seriálů z nějakých jiných streamovacích služeb. Například streamovací služba Netflix se zaměřuje na jiná teritoria. Na to jsem se zeptala i v jednom z rozhovorů HK: *„Netflix podporuje dokumentární filmy, ale v jiných teritoriích. V naší divizi pro střední Evropu (sem patří různé země od Polska na severu po Bulharsko na jihu) se po mnoho let soustředíme na dokumentární tvorbu a troufám si říct, že jsme vlivnými hráči. A to je velmi důležité pro filmový průmysl v těchto zemích, protože bez naší přítomnosti by některá témata jednoduše nebyla z politických důvodů zpracována. V mnoha případech doplujeme lokální financování a pomáháme tak filmařům splnit podmínky pro evropské financování. A také mám pocit, že filmy které koprodukuje snadněji nalézají partnery v západoevropských zemích, možná i proto, že klademe velký důraz na univerzální složku příběhů. Faktem zůstává, že některé maďarské, polské nebo i rumunské příběhy by bez našeho přispění neměly šanci vzniknout v podobě, kterou v rámci spolupráce s HBO získaly.“⁷⁴*

To, jak vypadá schvalování nějakého filmu mezi HK a americkým vedením firmy popisuje HK tak, že mají takzvané „greenlight meetingy“. Ty má většinou online a dělají se v průběhu výrobního procesu. U dokumentárních filmů má HK a vedení firmy určitý dramaturgický plán. To znamená, že ví, z jakých teritorií potřebují filmy na základě toho, jaké filmy už mají rozdělané, aby k sobě pasovaly. Zároveň změny, ke kterým došlo v Americe v rámci HBO se dotknou i evropské odnože a výroby dokumentárních filmů. *„Teď se intenzivně připravujeme na to, že příští rok budeme mít novou platformu Max, která již byla v Americe spuštěna. Bude to velká událost a my připravujeme několik zajímavých nových dokumentů pro období spuštění nové služby. V rámci nové platformy budeme mít mnohem více obsahu.“⁷⁵* Jak tyto greenlight meetingy probíhají popisuje HK následovně: *„Greenlight meetingy probíhají v rámci evropského vedení firmy a často se mění, je to různé pro jednotlivá teritoria. Každopádně když je projekt*

---

⁷³ Krátká sepsaná osnova pořadu (či filmu) specifikující, jak bude pořad (či film) vyprávět příběh nebo pojednávat téma.

⁷⁴ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

⁷⁵ Tamtéž.

připravený, tak já prezentuji film radě ke schválení. Zhodnotím průběh developmentu, prezentuji autora a společně s lokálními odborníky zhodnotíme potenciál filmu pro dané teritorium.⁷⁶

To jak velká skupina lidí musí schvalovat jednotlivá rozhodnutí popisuje HK tak, že se to liší na základě velikosti investice HBO. *„Když je to nějaký komplikovanější film, tak je na to potřeba nějaký větší board těch schvalovatelů, když jde o nějaký malý celovečerní film, tak je to pár lidí.“⁷⁷* Zároveň během těchto schvalovacích procesů dochází k tomu, že HK prezentuje filmy, které jí před tím odprezentovali samotní tvůrci: *„Já vždycky zdůrazňuji důležitost fáze vývoje, kde nejde jenom o to, jak postoupí náš společný pohled na příběh a jeho protagonisty. Velmi důležité je i jaká míra důvěry a porozumění mezi námi vznikne, jestli se z nás stane jeden tým. Moje porozumění potenciálu filmu a jeho příběhu je velmi důležité, protože já jsem v rámci firmy ten, kdo projekt prezentuje a předkládá ho schvalovací radě.“⁷⁸*

To jak si HK vysvětluje to, že i přes to, že primárním zdrojem peněz a předplatitelů HBO jsou hlavně velké seriály jako je například Game of Thrones a podobně velké projekty z produkce HBO, investovat do něčeho tak v rámci výnosnosti marginálního jako je dokumentární film v Evropě. *„Dokumentární filmy jsou málokdy to, co způsobuje přímou akvizici, ale je velmi důležité kvalitní dokumentární filmy na platformě mít, protože ty filmy jsou odrazem hodnot, které v naší firmě zastáváme. A také chceme našim předplatitelům stále znovu dokazovat, že nám záleží na kvalitním zpracování lokálních příběhů.“⁷⁹* Z toho vyplývá, že HBO má nějakou sadu “hodnot” které se snaží v rámci Evropy prosazovat.

---

⁷⁶ Doplňující rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, online, 19.12.2023.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

⁷⁹ Tamtéž.

4.5. Dokumentární filmy HBO Europe a kontext filmových festivalů

„*Observační, velmi vysoká úroveň vizuálního jazyka, silná dramaturgie, vývoj charakteru. To bych řekla, že jsou hlavní rysy...*“ takto HK v rozhovoru definovala to, co je pro HBO v rámci dokumentárních filmu důležité, jaké filmy si vybírají.

S vlastní originální tvorbou začala HBO Europe v roce 2004. Nejprve s komediálními stand-up speciály, poté následovaly dokumentární filmy a spolufinancování nezávislých hraných filmů předkupem placených televizních práv.⁸⁰

První dokumentární film, který pod HBO Europe vznikl, byl v roce 2007 polský film *Wojownik*.⁸¹ Hlavním důvodem pro vznik dokumentárních filmů v Evropě, jak z rozhovorů s HK vyplynulo, bylo rozšířit povědomí o HBO. Ukázat lidem, že se HBO zajímá i o lokální příběhy a využít to tak i pro PR společnosti. „*Na nápad produkovat původní lokální dokumentární filmy přišel náš polský tým marketingu. Byli si vědomi kolik zajímavých tvůrců pracuje na polském trhu a investice do dokumentárních filmů s nízkými rozpočty jim přišla jako vynikající způsob jak několikrát do roka obohatit naši nabídku zajímavým lokálním příběhem. Samozřejmě, každá HBO premiéra byla doprovázena marketingovou kampaní, která nás připomněla našim skutečným i potenciálním předplatitelům.*“⁸²

Další posun v rámci vzniku dokumentárních filmů pod HBO nastal v roce 2008. V tomto roce HBO Central Europe pod vlivem amerického dokumentárního cyklu *HBO America Undercover* přišla s českým ekvivalentem *Bez cenzury*. Ondřej Zach, tehdejší ředitel HBO Europe v rozhovoru pro novinový článek o tomto projektu říká: „*Titul projektu Bez cenzury je inspirován úspěšným dokumentárním cyklem Undercover z produkce americké HBO. Právě pod tímto titulem jej HBO v České republice uvádělo a máme za to, že tento název přesně vystihuje to, co dokumentární tvorba HBO reprezentuje především – tedy otevřený a svobodný pohled na jakkoli kontroverzní témata.*“⁸³

V roce 2008 tak HBO vypsal veřejnou soutěž na námět a zpracování celovečerního dokumentárního filmu v Česku a na Slovensku, vždy bylo ale podmínkou, že se námět musí

⁸⁰ SZCZEPANIK, Petr. HBO Europe's original programming in the era of streaming wars. Online. In: BARRA, Luca a SCAGLIONI, Massimo (ed.). *A European Television Fiction Renaissance*. Routledge, 2020, s. 243-261. ISBN 9780429326486. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780429326486-23>. [cit. 2023-11-8].

⁸¹ *Wojownik* je polský film z roku 2007, režíroval ho Jacek Blawut. Film má 85 minut a je o slavném polském kick-boxerovi Marku Piotrowski, který v mládí emigroval do Spojených států, po roce 1996 se vrátil zpět do Varšavy.

⁸² Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

⁸³ SPÁČILOVÁ, Tereza. HBO se nebojí cenzury, v dokumentech ukáže i vibrátory v lékárně. Podívejte se Zdroj: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/hbo-se-neboji-cenzury-v-dokumentech-ukaze-i-vibratory-v-lekarne-podivejte-se.A091016_132225_filmvideo_tt [online]. 2009 [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/hbo-se-neboji-cenzury-v-dokumentech-ukaze-i-vibratory-v-lekarne-podivejte-se.A091016_132225_filmvideo_tt

vázat na danou zemi ve které vzniká. Rozhodovala o tom tříčlenná porota ve složení: Eva Zaoralová⁸⁴, Jan Rudovský⁸⁵ a Ondřej Zach.⁸⁶ Vítězným snímkem této soutěže se stal film slovenského režiséra a scénáristy Petera Begányiho *Erotic Nation (2009)*. Tento film nahlíží do erotického byznysu na Slovensku. HBO tento film podpořila částkou jeden a půl milionu korun, film měl celkový rozpočet přibližně tři miliony korun. V rámci tohoto cyklu byly v ČR ještě uvedeny dokumentární filmy *Nebe, peklo, země, ráj* Davida Čálka, *Nutnost volby* Veroniky Sobkové a *Generace singles* Jany Počtové.⁸⁷

Velkým úspěchem pro HBO Europe documentary bylo, když rumunský dokumentární film režiséra Alexandra Nanaua *Svět podle Iona. B.* získal v roce 2010 ocenění Emmy⁸⁸ za nejlepší umělecký film. To, že evropský dokumentární film vyhrál tuto americkou cenu byla velká událost. Jednalo se o druhý film, který tento režisér natáčel a o jeho první spolupráci s HBO. „*Velmi ráda pracuji s debutanty. U začínajících režisérů je práce vždy velmi vzrušující, protože oni chtějí dokázat ten velký průlom a často se jim to i povede. Pro svůj film jsou připraveni obětovat vše*“ říká na toto téma HK, která se sice ještě na tomto filmu nepodílela, ale dělala s tímto režisérem jeho další film.

Dle HK je pro celovečerní dokumentární filmy důležité ceny z filmových festivalů dostávat, protože jsou pak okamžitě v časopisech a různých člancích. „*My jim (filmům) necháváme určité období na to, aby měly čas na ten festivalový život, ale vlastně k nám ty filmy přijdou s tou zlatou aurou, jak se říká a to je důležité.*“⁸⁹

Zároveň festivaly a filmová ocenění jsou vnímána jako měřítko “důležitosti” a a určité legitimizace daného filmu a režiséra, ale jsou podstatné i pro postavení a pozici HK. „K velkým cenám jsme se několik let propracovávali. A pokaždé, když se něco povede, chceme to zopakovat. Ceny jsou důležité. Naše filmy dvakrát v posledních letech vyhrály IDFA, šestkrát jsme měli nominaci na EFA (dvakrát jsme vyhráli), dvě nominace a čtyři shortlisty na Oscary. To, že se tato ocenění opakují pravidelně velmi posílilo i mou pozici ve firmě, a nejen

---

⁸⁴ Eva Zaoralová (nar.1932) byla česká filmová publicistka. Od poloviny 90. let působila ve vedení karlovarského filmového festivalu.

⁸⁵ Jan Rudovský tou dobou pracoval jako kreativní producent TV Nova. Nyní v TV Nova pracuje na pozici vedoucí akvizice pro Česko a Slovensko.

⁸⁶ POTŮČEK, Jan. *České HBO vypsalo soutěž na původní dokument Bez cenzury* [online]. 2008 [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/hbo-vypsalo-soutez-na-puvodni-dokument>

⁸⁷ SPÁČILOVÁ, Tereza. *České HBO začíná vyrábět dokumenty* [online]. 2009 [cit. 2023-08-16]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/ceske-hbo-zacina-vyrabet-dokumenty.A091015_000067_In_noviny_sko

⁸⁸ Cena Emmy jsou každoročně udílené americké televizní ocenění.

⁸⁹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

v Evropě. Často cítím velkou podporu a hrdost na to, čeho jsme dosáhli s dokumentární tvorbou z východní Evropy.“⁹⁰

Jaké festivaly a akce pro filmové profesionály jsou pro HK v její pozici důležité? „Jsem velmi často na cestách a k mým tradičním destinacím řadím East Dok Platform v Praze, WEMW v Terstu, Rough Cut Boutique v Sarajevu, Krakow Film Festival, Verzió v Budapešti a Doc Barcelona“⁹¹ Toto jsou všechno akce, které se zaměřují na východní Evropu.

Co se festivalů týče HK považuje za nejdůležitější festival IDFA⁹² : „Tam se opravdu sejdou fajnšmekři a ty filmy se tam neztrácejí. V Amsterdamu se každý rok na podzim sejde celý dokumentaristický svět, všichni milovníci i znalci našeho žánru. A filmy tam mají vždy tu pozornost, kterou si zaslouží. Ale pro některé filmy je výborné, pokud mohou zabojovat v širších soutěžích jako třeba Colectiv.“⁹³ Ten na několika místech soutěžil spolu s hranými filmy.“⁹⁴ To, že filmy HBO jsou schopné zabodovat mezi hranými filmy potvrzuje, to o co se ve filmech HBO Europe snaží, tedy snahu o strukturu dokumentárního filmu, podobnou filmu hranému. To HK komentuje takto: „Naše dokumenty tvoří rovnováhu ke všem superhrdinům, kterých je na naší platformě opravdu mnoho. Dnes žijeme v ideální době pro dokumentaristiku, moderní technologie zmenšila týmy umožňuje mít stavbu dokumentárního filmu velmi podobnou hranému filmu, se silným příběhovým obloukem a vývojem protagonistů. Takže i sledování dokumentů přináší mnoho emocí podobně jako u filmů hraných.“⁹⁵

Při výběru dokumentárních filmů na kterých chce HK spolupracovat zdůrazňuje lokálnost: „Nesmírně mi záleží na tom, abychom vyráběli evropské filmy, o evropských protagonistech, vycházející z východoevropské filmové tradice. Proto s malými výjimkami koprodukuje především filmy se silnou příběhovou vazbou na zemi původu filmu, v lokálním jazyce. Nejsem velkým přítelem dokumentaristického cestování kolem světa.“⁹⁶ Tedy že by autoři měli natáčet film z jejich země nikoliv z jiných zemí.

---

⁹⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

⁹¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

⁹² IDFA (The International Documentary Film Festival Amsterdam) je největší festival dokumentárních filmů na světě. Byl založen v roce 1988. Každoročně se koná v Amsterdamu v Holandsku.

⁹³ Colectiv je rumunský dokumentární film z roku 2019 režiséra Alexandra Nanaua. Pojednává o požáru v klubu v Bukurešti a o tom, jak to co se dělo postupně rumunští novináři odhalují a začnou vyplouvat na povrch obrovské podvody v systému zdravotní péče v Rumunsku.

⁹⁴ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

⁹⁵ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

⁹⁶ Tamtéž.

4. Hanka Kastelicová jako klíčový decision maker pro oblast dokumentu HBO

“Kromě preference televize a profilu slotu, který reprezentuje, hraje významnou roli osobnost commissioning editora, jeho způsob myšlení, představy o dokumentárním filmu, míra otevřenosti i míra identifikace s danou institucí a samozřejmě jeho osobní vkus.”⁹⁷

“HK pracuje pod institucí HBO, které se nějak zodpovídá, zároveň ale už samotné osobnostní nastavení a vkus konkrétního decision makera často ovlivňuje, jakým směrem se během doby jeho působení instituce ubírá, co zvýznamňuje a co naopak marginalizuje.”⁹⁸ Proto v této kapitole přiblížím roli HK ve vztahu k dokumentárnímu filmu v HBO. Pro pochopení toho, jak se člověk dostane na takto významnou pozici považuji za důležité přiblížit i to, z jakého prostředí HK pochází, jaká byla její cesta do HBO. V této kapitole se věnuji také tomu, jak HK své postavení vnímá.

HK v HBO pracuje již přes jedenáct let a za tu dobu pod ní vzniklo přes sto dokumentárních filmů a ona sama měla velký vliv na proměnu toho, jak vypadají dokumentární filmy, které pod HBO Europe vznikají. Jako bývalá režisérka se snažila zavádět nové principy a využívat to, co se jako režisérka naučila. V této kapitole se také pokusím odpovědět na otázku, jak vypadá dokumentární film, který je pro HBO vhodný. Co má takový film splňovat? Je nějaký námět, který má větší šanci u HBO uspět než jiný? Na případové studii tří, pro HK významných dokumentů, se pokusím zkoumat to, jaký vliv na ně konkrétně měla a zda splňují definici “dokumentárního filmu HBO.”

---

⁹⁷ KRÁLOVÁ, Lucie. *Rozumět televizi: dokumentární film v produkční kultuře České televize*. [Praha]: NAMU, 2021. ISBN 978-80-7331-592-4.

⁹⁸ Tamtéž.

4.1. Příchod Hanky Kastelicové do HBO a změny v oblasti dokumentu, které nastolila

HK je vedoucí výroby dokumentárních filmů v HBO Europe. V současné době se její kancelář nachází v Praze. To co HK pozice ve firmě obnáší vysvětluje: „V rámci HBO jsem zodpovědná za produkci dokumentárních filmů v našich evropských teritoriích, to znamená především kompletní zodpovědnost za produkci ve střední a jihovýchodní Evropě, ale zároveň také úzce spolupracuji s našimi lokálními týmy ve Francii a ve Španělsku. Do mé kompetence spadá celková koncepce naší dokumentární tvorby, výběr filmů, které předložíme schvalovací radě, práce s jednotlivými týmy od vývoje až po jejich uvedení na naší platformě. Moje funkce by v česku odpovídala práci šéfredaktora, v rámci naší mezinárodní struktury mám název Vice President of Documentaries”.⁹⁹ HK dále popsala v rozhovoru míru svých rozhodovacích pravomocí takto: „Je to vlastně jedno z těch nejvyšších míst ve společnosti, vždycky pro určitý obor. Pokrývám celou Evropu a znamená to, že mám velkou zodpovědnost, protože vlastně mám možnost rozhodovat, ale tedy nerozhoduji sama jsou k tomu i další lidé.”¹⁰⁰

HK vystudovala Katedru dokumentární tvorby na FAMU, kde absolvovala v roce 1985. Po studiu se odstěhovala do Slovinska. „Vystudovala jsem dokumentaristiku, na škole jsem poznala manžela a po ukončení studia jsme se odstěhovali do jeho rodného Slovinska. A ve Slovinsku jsem se 32 let věnovala produkci a výrobě dokumentárních filmů”¹⁰¹ Dlouhá léta byla zaměstnaná ve slovinské televizi, kde měla vést dokumentární kanál. „To ale nějak nefungovalo a já jsem vždycky měla velké ambice. Chtěla jsem na festivaly. A zrovna jsme připravovali nový digitální kanál, který by se věnoval především dokumentaristice. Ta byla ve slovinské veřejnoprávní televizi na velmi dobré úrovni. Neustále se ale objevovaly nové a nové překážky a spuštění kanálu se oddalovalo. Já jsem měla ambici podporovat lokální spolupráci při výrobě dokumentárních filmů v rámci balkánských zemí, ale podporu pro to jsem nakonec nezískala. Také jsem bojovala o to, abychom více filmů mohli posílat na mezinárodní festivaly, ale ani v tom jsme moc neuspěli. Ve Slovinsku chybělo dokumentaristické know-how, a tak jsem spoluorganizovala různé akce, kam jsme zvali zkušené zahraniční dokumentaristy i

⁹⁹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

šéfredaktory jiných televizí. A tak k nám přijela Leena Pasanen¹⁰² která mě nesmírně inspirovala, ale i jí se asi líbil můj pohled na dokumentární tvorbu, a proto mě začala zvat na pitching fóra jako commissioning editora¹⁰³. Nejprve jsem jela na malé fórum do italské Bardonecchie, a pak do Soluně. V té době se z východní Evropy mnoho zástupců televizí na těchto industry akcích neobjevovalo, takže mě rychle přijali mezi sebe a měla jsem možnost stát se postupně hlasem našich teritorií.“¹⁰⁴

Později, když HK stále pracovala pro slovinskou televizi dostala jednoho dne nabídku od HBO Europe, jestli by se nechtěla ucházet o pozici hlavní producentky dokumentární tvorby. „Vlastně jsem si vůbec nemyslela, že by to mohlo vyjít. Velmi mě ale zajímalo, jak bude probíhat proces přijímacího řízení. Ale nakonec to vyšlo. Mojí výhodou bylo, že pocházím z mezinárodní rodiny, umím mnoho jazyků, žila jsem v Bulharsku, v Jugoslávii, ve Slovinsku i v Česku, rodinu mám ve Francii a v Portugalsku, a toto zázemí je u mě zárukou vyváženého přístupu k jednotlivým teritoriím, takže asi jsem spravedlivá, že netlačím jenom jednu zemi.“¹⁰⁵ HK to sama vnímá jako dobré rozhodnutí, že vzali právě ji. Tedy někoho, kdo pochází z v východní Evropy.“¹⁰⁶

HK má zároveň mezi svými kolegy výhodu v tom, že sama režírovala více než sto dokumentárních filmů, nejprve během studia na FAMU, poté ve slovinské televizi. „Jako umět vůbec posoudit potenciál nějakého materiálu nebo prostě když se podíváš na trailer. Proto je pro mě trailer asi nejdůležitější, protože pro mě je ten filmový jazyk alfa a omega, takže když vidím, že ten protagonista třeba má dobrý kontakt na kameru, tak to už je strašný příslib.“¹⁰⁷

HK do HBO nastoupila v roce 2012 na pozici, která do té doby neexistovala, takže došlo k proměnám v rámci struktury firmy. „Úkolem v mé funkci je vytvářet celkovou koncepci tvorby pro celou Evropu, tak aby se jednotlivá témata dobře doplňovala, a pak také mám na starosti vedení produkce od vývoje až po uvedení projektu na naší platformě, především ve střední Evropě, to znamená v řadě zemí od Polska po Bulharsko. V minulosti jsem velmi úzce spolupracovala s vedoucími originální produkce, v Praze to byla Tereza Polachová, o dokument

---

¹⁰² Leena Pasanen (nar.1965) pochází z Finska. Když byl spuštěn finský digitální kulturní kanál YLE Teema, byla vybrána jako vedoucí programování. Od roku 2004 je také zástupkyní ředitele YLE. Od roku 2005 byla ředitelkou European Documentary Network.

¹⁰³ Commissioning editor je pracovní pozice, která spočívá v tom, že má zaměstnavateli (firmě, televizi, nakladatelství...) poradit, jaké projekty má přijmout, podpořit, (v případě knih) vydat. Rozhodnutí pak přijímá vyšší manažer.

¹⁰⁴ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápová, Kodaň, 23.3.2023.

¹⁰⁵ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápová, Praha, 9.6.2023.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápová, Kodaň, 23.3.2023.

se v České republice starala i Martina Šantavá¹⁰⁸, ta ale odešla před mým příchodem." Tito lokální producenti HBO měli na starosti i hranou i dokumentární tvorbu a byli jakási "spojka" mezi HK a tou danou zemí, ze které ten daný producent pocházel. „Vždy jsem dbala na to, aby filmaři vstupovali do spolupráce s HBO přes naše lokální kanceláře originální produkce. Pokládala jsem za velmi důležité aby si filmaři vytvořili vztah i s našimi lokálními producenty HBO, a i pro mě byl jejich lokální pohled důležitým příspěvkem, i když šlo především o odborníky na hranou tvorbu. Pro mě bylo důležité, aby lokální producenti byli jakýmsi prvním filtrem pro spolupráci s HBO, projekty, které je nadchli, mi prezentovali a potom jsme na dalším vývoji pracovali společně. Po fúzi s Discovery došlo k reorganizaci a v současné době vedeme celou HBO produkci ve východní Evropě s producentkou Terezou Keilovou, a našim cílem je udržet vysokou kvalitu naší produkce.“¹⁰⁹ Zároveň letos došlo k velkým změnám v rámci HBO, tuto změnu HK komentuje: „V současné době jsem tam jediný odborník, producent na dokumentaristiku, tak tím je to asi moje místo asi ještě důležitější, než kdy bylo dřív, když tam bylo plno dalších producentů. Teď jsem tam vlastně hlavní hlas té dokumentární tvorby.“¹¹⁰

Když HK do HBO nastoupila, tak jejím šéfem byl Antony Root¹¹¹. Ten byl výkonným viceprezidentem pro původní programování a produkci pro HBO Europe a vedoucím původní produkce pro WarnerMedia Emea. Root v jednom z rozhovorů o bývalé struktuře HBO říká: „Nejsme organizací shora dolů, jsme hodně zdola nahoru. Každý rok máme parametry rozpočtu. Každý producent ve své zemi obdrží projekty a osobně posoudí pořady, které nejlépe odpovídají naší redakční linii.“¹¹² Antony Root z funkce odešel v březnu 2023.

Zároveň HK do HBO přišla v době, kdy se už dokumentární filmy pod HBO Europe pět let vyráběly (od roku 2007). „Těch prvních pět let to bylo tak, že se filmy ve většině teritorií plně financovaly, takže měly menší rozpočty. Potom originální produkci převzal Antony Root a půl roku po něm jsem přišla já, protože on se specializoval na hranou tvorbu, a chtěl ve svém týmu experta na dokumentární produkci. A tak jsem do firmy přišla já.“¹¹³

---

¹⁰⁸ Martina Šantavá vystudovala produkci na FAMU. V HBO pracovala od roku 2007 do roku 2012 na pozici Original Production Manager. Nyní pracuje v České televizi jako Creative Producer.

¹⁰⁹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

¹¹⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹¹¹ Antony Root (nar.1954) je britský televizní manažer a producent, od roku 2011 pracoval v HBO na pozici Executive Vice President of Original Programming and Production for HBO Europe, v březnu roku 2023 z této pozice odešel.

¹¹²CARUSO, Valerio. *Antony Root • Executive vice-president, HBO Europe* [online]. 2019 [cit. 2023-11-16]. Dostupné z: <https://cineuropa.org/en/interview/382759/> (překlad autorky)

¹¹³Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

S příchodem HK došlo k zásadní proměně, v tom že HBO přestalo plně financovat dokumentární filmy, ale začali s koprodukcemi filmů. „S Antonym jsme hned od začátku přemýšleli, jak pro naše filmy získat vyšší financování. A protože potřebujeme exkluzivní práva pro naše filmy jen v teritoriích, kde vysíláme, navrhla jsem, abychom zavedli formu koprodukce, a tak bychom otevřeli možnost, že by do našich produkcí mohly vstoupit velké západní televize jako například ARTE¹¹⁴ nebo nějaký jiný, další větší broadcaster. V současné době, občas speciálně upravíme naše teritoria, nebo si určíme odklad účinnosti. Tak jsme i vytvořili podmínky pro další financování, abychom umožnili poměrně dlouhou dobu výroby, především práci ve střížně.“¹¹⁵

Další velkou změnou, kterou HK v HBO zavedla bylo to, že začali více dělat vývoje filmů. „Také jsme s mým příchodem do HBO zavedli fázi vývoje, protože pokládám čas přípravy jako bývalý režisér za nesmírně důležitý. Každý tým se potřebuje v této fázi soustředit na něco jiného, ale většinou pracujeme na traileru, pracujeme na prezentaci projektu a během této práce děláme tu nejdůležitější část pro každý vývoj a sice vytváříme atmosféru důvěry a spolupráce mezi námi a filmovým týmem, což je nutný základ pro úspěšnou spolupráci.“¹¹⁶ HK to vnímá i jako snižování rizika na straně HBO. Vývoj je takové zkušební období, kdy se obě strany mohou rozhodnout, zdali do té spolupráce chtějí vstoupit.

Původní nadřízený HK Antony Root, byl šéfem originální produkce pro celou Evropu. Nad ním byla ředitelka Priya Dogra.¹¹⁷ S Antony Rootem si HK vybuodovala pevný pracovní vztah. Poté došlo k proměně vedení. „Antony Root byl mým šéfem více než 10 let. Měl obrovské životní zkušenosti a vždy mi dokázal pomoci najít odpovědi na moje otázky. V naší práci je velmi důležité mít někoho, s kým můžeš zvážit všechna pro a proti nějakého projektu, nebo problém ve vývoji příběhu. A bylo skvělé, že jsme pocházeli z tak rozdílných zemí, jako je Británie a Česko. Antony vytvořil v HBO velký mezinárodní tým, a i to nám pomáhalo v naší práci dělat obsah pro mezinárodní publikum. Teď jsem na počátku nové éry, stále ještě jsme velká mezinárodní firma, ale po velkých změnách, po fúzi s Discovery se nové týmy ještě stmelují a vyladují, je to tak trochu jako v nové firmě. Mým novým šéfem je opět Brit, Jamie Cooke, který je ředitelem WBD pro Střední Evropu a MENAT. Jeho funkce je tedy mnohem širší než je jenom

---

¹¹⁴ Arte je zkratka pro Association Relative à la Télévision Européenne a je to televizní stanice se sídlem ve Štrasburku, skládá se ze stanic ARTE France a ARTE Deutschland.

¹¹⁵ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹¹⁶ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

¹¹⁷ Priya Dogra (nar.1970) v současné době zastává pozici generální ředitelky Warner Bros. Dříve byla na pozici senior viceprezidentkou pro fúze a akvizice ve společnosti Time Warner, Inc. V současné době již není v HBO.

*práce s obsahem.*¹¹⁸ HK zároveň musí i to, co se dozví od filmařů prezentovat dále ve firmě. „Já se musím skrze ty lidi (filmaře) připravit na to, abych ty filmy prosadila v rámci firmy a abych uměla vysvětlit proč je tohle to nejlepší řešení a co od toho očekávám.“¹¹⁹ Jedná se tedy o oboustranné “pitchování” námětů, nejdříve filmařů HK a následně HK dále ve firmě, je tedy nutné určité oboustranné pochopení.

---

¹¹⁸ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

¹¹⁹ Tamtéž.

4.2. Sebereflexe pozice Hanky Kastelicové v HBO a jejího vlivu na oblast dokumentu

Pro hlubší pochopení povahy produkční kultury a aktuální produkční praxe považuji za podstatné soustředit se na (sebe) reflexivitu samotných filmových profesionálů, insiderů v oboru, tak jak to ve svých pracích analyzuje teoretik a dokumentarista John Caldwell. Proto vybírám několik citací HK z nichž je zřejmé, jak sama vnímá svou roli, svůj vliv, své působení v HBO.

„Myslím si upřímně, že je to docela dobré téma, protože čím déle máme v HBO dokumentární produkci. tím více ve filmovém průmyslu dostáváme i pozitivní kredit za vliv na východoevropskou dokumentární tvorbu. Bez našeho přispění a vlivu by některá témata z našeho regionu ještě stále čekala na zpracování, a některé další filmy by nedosáhly do té kvality, do které jsme je společně s tvůrci dotáhli.“¹²⁰

Když jsme se s HK setkaly potřetí, bylo to zrovna před tím, než jí začínala lekce tanga. HK tyto lekce přirovnávala ke své profesi. *„Tango tančím od té doby, co jsem v HBO a velmi mě baví sledovat, jak je podobné principy má tango a život. V tangu máme dvě role – leadra, neboli vedoucího, a followera, neboli následujícího. V posledních dvou letech studuji vedení v tangu a pozoruji, že být vedoucím pracovníkem nebo organizovat tanec má mnoho podobného. Leader musí být pevný, ale nesmí svého partnera nikam tlačit, musí být velmi vnímavý určovat směr a rychlost kroku a jenom mu vymezit ten prostor, kde se má follower pohybovat. A když se na to podíváte ještě hlouběji zjistíte, že dobrý leader vlastně čeká, dá svému followerovi prostor k improvizaci a vlastnímu vyjádření. Ale leader také nesmí zaváhat, stačí milisekunda nejasnosti, a už se to promítne do pohybu followera a všechno rozpadne. Zpětně vím, že jsem tento přístup často používala jako režisér a dělám to i ve své současné práci, protože je velmi důležité mít na jednu stranu věci pod kontrolou, vědět co chceme a kam jdeme, ale zároveň vytvořit i pocit důvěry a napojení, což vede k pocitu svobody, a kreativity.“¹²¹* HK ještě dodávala ještě, že sebemenší nejistota u leadera se okamžitě ukáže u toho followera. Leader musí dávat informace o směru pohybu, musí tomu druhému člověku nechat prostor pro jeho vyjádření, ale zároveň tam musí být ty vymezené hranice od toho followera.¹²²

¹²⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

¹²¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹²² Tamtéž.

HK o svých filmech mluví tak, že má jakýsi "dokumentární boutique," přičemž se každý rok podílí na v průměru šesti až deseti filmech ročně. Zároveň HK akcentuje to, že než za nimi někdo s nějakým projektem jde, musí se předem připravit. *„Mnohokrát se setkávám s tím, že si filmaři své téma nedostatečně nastudují a ani si nenastudují produkci kterou s projektem oslovují. Je velmi důležité vědět, co ten „commission editor“, kterého se svým tématem oslovuji, v posledních letech vzal do výroby, jaký má vkus. Ono se to trochu mění, ale ty hlavní věci zůstávají a často naši potenciální partneři a vůbec neví, kdo jsme, co my děláme a jaká je naše filosofie. A to není dobrý základ pro profesionální spolupráci.“*¹²³

---

¹²³ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

4.3. Případová studie vybraných filmů HBO Europe

Pro pochopení a přiblížení stylu, který dokumentární filmy HBO Europe mají, jsem si vybrala tři filmy, které vznikaly pod HK. Nevybrala jsem si je náhodně, ale na základě toho, že je HK v jednom z našich prvních rozhovorů sama zmínila. Zároveň jsem se snažila si filmy vybrat tak, aby od sebe měly přibližně stejný časový rozestup.

První film, který jsem si vybrala byl zároveň prvním filmem, který HK v HBO dělala a její první pracovní cesta vedla do střížny, kde se zrovna tento film stříhal. Je to film rumunského režiséra Alexandra Nanaua, *Toto a jeho sestry* z roku 2014. Druhým filmem je film srbské režisérky Mily Turajlić, *The Other Side of Everything* z roku 2017. K těmto režisérům má HK za léta, co s nimi spolupracuje blízký a vřelý vztah: „*Tak já myslím, že s Mílou jsme si strašně sedly v tomhle a vlastně možná i s Alexandrem, že vlastně tím, že je ta podobnost mezi námi. A to je zase ten leader, já jsem jim dokázala dát ten klid a ten pocit, že nejsou sami. Že jim pomůžu najít řešení.*“¹²⁴ Třetím filmem, který jsem si vybrala je film polského režiséra Pawła Łoziński roku 2021 s názvem *Film Balkonowy*. Na těchto filmech bych chtěla zkoumat to, jestli mají něco společného, jak je to, že vznikaly pod HBO a HK ovlivnilo.

5.3.1 Toto a jeho sestry

Film *Toto a jeho sestry* je příběh desetiletého Totonela a jeho dvou sester, Andrei (14 let) a Any (17). Ti čekají, až se jejich matka vrátí domů z vězení. Každý ze sourozenců si hledá vlastní způsob, jak přežít v dětem dost nevyhovujících podmínkách.¹²⁵

Toto a jeho sestry je režisérův druhý film, který s HBO dělal. Prvním filmem byl film *The World According to Ion B.* Vzhledem k úspěchu tohoto filmu bylo jasné, že HBO bude chtít nadále s tímto režisérem spolupracovat. Když HK nastoupila do HBO, tak tento režisér zrovna stříhal svůj další film, *Toto a jeho sestry*. „*Moje první cesta do ciziny vedla do Rumunska a první cesta v Rumunsku vedla do střížny Alexandra Nanaua, což bylo zajímavé... náš rumunský tým mi říkal: je tady tento filmař, my jsme s nim udělali jeho předcházející film, a ten získal Emmy a teď má nové téma a my nevíme co s tím, protože ten jeho rozpočet je strašně vysoký.*“¹²⁶

---

¹²⁴ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹²⁵ CSFD. *Toto a jeho sestry* [online]. [cit. 2023-11-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/403684-toto-a-jeho-sestry/prehled/>

¹²⁶ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

Režisér se k tomuto námětu dostal tak, že ho oslovil rumunský producent s tím, že má nějaké finance na natočení filmu o Romech a venkovských komunitách. „*Nebyl jsem moc v kontaktu s romskými komunitami, ale souhlasil jsem s tím, že udělám nějaký výzkum. A tak jsem udělal průzkum v celém Rumunsku v různých marginalizovaných komunitách a ta situace těch dětí mě nějak opravdu zasáhla.*“¹²⁷

HK potom, co strávila dva dny ve střížně tohoto filmu říká, že nebýt jí, tak by do filmu HBO pravděpodobně nevstoupilo, protože film měl na poměry dokumentárních filmů v Rumunsku v té době veliký budget. „*Obrovský v uvozovkách, prostě byl to vyšší budget než to, co jsme tehdy plně financovali. Nakonec se podařilo ten film udělat v koprodukcii se Švýcarskem, a brát si jenom ta práva která skutečně potřebujeme.*“¹²⁸ HK byla z této návštěvy a z toho co viděla ve střížně nadšená. Film splňuje parametry dokumentárního filmu tak jak ho popisovala HK – má silnou hlavní postavu, “hezkou kameru”, je “dojemný”.

Zajímalo mne, jak rozdílný by film byl, kdyby se nedržel těchto pravidel, tedy jestli samotný režisér či HK, když se o tom společně bavili nepřemýšleli o větším začlenění do kontextu ghett, ve kterých tyto děti žijí. „*Já jsem vůbec nechtěl točit politický film a pro mě bylo důležité nezmínit, že jsou to Romové, protože v první řadě jsou všichni nějak namixovaní a pak máme předsudky o Romech a uvažujeme o tom jako o kultuře, ale tyhle děti a zvláště tahle komunita v ghettu nejsou vyloženě Romové, protože už nemluví romsky, možná jejich rodiče, takže jim už nebylo kulturně nic předáváno z romské kultury. Takže nejsou Rumuni nebo Romové jsou prostě opravdu mimo prostor nepatří nikam a pro mě to bylo důležité to zachovat takhle čisté a ne tam vkládat ta stigmata.*“¹²⁹ HK na to má podobný názor jako režisér filmu: „*Nikdy jsme o tom nepřemýšleli, protože my vyprávíme příběh těch dětí a jak ty děti vnímají svou situaci. To je celý jejich svět, neměli jsme pocit, že tam musí být více informací o ghettu, je jasné, kde to je, je jasné, jak tam žijí - je to příběh těch dětí. A měli jsme tam ještě nějaké scény o ghettu, které nakonec neskončily ve finálním sestřihu, ale prostě protože jak už jsem řekla, není to film o životě v ghettu, je to film o vítězství těchto dětí, o jejich růstu, že vlastně celý život chtěli svojí mámu a nakonec si uvědomily, že jim vlastně nemůže nic nabídnout.*“¹³⁰

---

¹²⁷ Critics' Talk #5: Alexander Nanau [online]. 2015 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=uGUxMz_FW8Q

¹²⁸ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

¹²⁹ Critics' Talk #5: Alexander Nanau [online]. 2015 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=uGUxMz_FW8Q

¹³⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

Zásadní vliv, který HBO a HK na tento film měla je to, že HK poprvé (a zatím jedinkrát) využila právo final cut¹³¹, který má HBO ve své smlouvě. „Využila jsem to jednou v životě k tomu, abych ubránila režisérův sestřih v případě *Toto a jeho sestry*, na jehož konstrukci měla Alexova produkční společnost jiný pohled. Já jsem v Alexandrův přístup věřila, a dokonce jsme, než jsme projekt uzavřeli vyzkoušeli i navrhovanou verzi. Nefungovala.“¹³²

HK v případě vzniku tohoto filmu zmiňovala, že Alexander Nanau je perfekcionista a že toho si na něm váží. „Vždycky se při konečné projekci ptal: „Dosáhli jsme plného potenciálu našeho materiálu, našeho filmu? Dá se ještě něco vylepšit?“ A teprve když jsme všichni koproducenti řekli, že už nevíme, co vylepšit, tak jsme prohlásili střih za ukončený.“¹³³ Princip schvalování filmu probíhá pomocí takzvaných “koleček.” Kolečko, tak jak ho HK popisuje, znamená, že si koproducenti, producenti a režisér filmu dají poznámky a řeknou si, co všechno ještě vyzkouší, co je potřeba změnit. Poté se na to opět podívají. „Kolečko pro mě znamená, že si sedneme, že se na to společně podíváme, dáme poznámky. Někdy těch koleček máme i dvacet.“¹³⁴ To jak dlouho kolečka obvykle trvají popisuje HK tak, že to záleží na tom, jak daleko je daný projekt, zdali jde o schvalování projektu do vývoje nebo do produkce a jak velká je investice HBO do daného projektu. Rozhodnutí obvykle trvá jeden měsíc. Naopak proces před uzavřením smlouvy je v HBO poměrně dlouhý.¹³⁵

„Tak začala naše blízká spolupráce s Alexandrem Nanauem, protože to je tak neuvěřitelně talentovaný režisér a tak přemýšlející, nesmírně citlivý i inteligentní. Ten film měl premiéru v *San Sebastianu*, v soutěži společně s hranými filmy, a potom měl velmi bohatý festivalový život a vyhrál spoustu cen a byl nominovaný na EFU (*European Film Awards*), ale nezískal jí, protože v tom roce zvítězila *Amy*.“¹³⁶

5.3.2 The Other Side of Everything

Druhým filmem, který jsem si vybrala je film **The Other Side of Everything** srbské režisérky Mily Turajlić. Tato režisérka je pro mě důležitá i z toho důvodu, že jsem se zúčastnila one to one meetingu, který HK s touto režisérkou a její producentkou měla na CPH:DOX v Kodani a bylo vidět, že je to pro HK významná režisérka. *The Other Side of Everything* je prvním filmem,

---

¹³¹ Final cut znamená finální (hotový) střih

¹³² Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

¹³³ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹³⁴ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹³⁵ Doplnující rozhovor s Hankou Kastelicovou, vedla Zora Čápková, online, 19.12.2023.

¹³⁶ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

který Mila Turajlić s HBO dělala. Zároveň režisérka HK zaujala již svým předchozím filmem: „Viděla jsem Cinema komunisto, dala jsem si ho na seznam těch filmů, který jsem jako budoucí možný šéfredaktor ve slovinské televizi chtěla uvést, protože se mi zdál důležitý. Milu jsem poprvé potkala na Visions du Réel v Nyonu. Ona tam měla přednášku o své metodě, jak pracovala na filmu Cinema komunisto s archivním materiálem. Já jsem byla úplně uchvácená, protože jednak ona je strašně chytrá, velmi metodická a má neuvěřitelný přehled.“¹³⁷

Film *The Other Side of Everything* se celý odehrává v jednom bělehradském bytě. Je to byt, kde režisérka vyrůstala se svou matkou, která tam stále žije. V tomto bytě jsou zároveň zamčené dveře, jako pozůstatek toho, že jim během režisérčina vyrůstání z politických důvodů půl domu zabavili a nastěhovali tam jinou rodinu. Film je kronika srbské rodiny, která se promění ve sžíravý portrét aktivistů v době velkých nepokojů, zpochybňující odpovědnost každé generace bojovat za svou budoucnost.¹³⁸ Režisérka o filmu v rozhovoru na dokumentárním festivalu IDFA říká: „*Je to postavené na dialogu matky a dcery a na začátku se na ni soustředím a tlačím ji aby odpověděla na některé věci. Abych pochopila, proč se rozhodla zůstat, proč se rozhodla promluvit, proč se rozhodla zaplatit tak velkou cenu za své přesvědčení a pak v průběhu filmu a to je něco, co ve skutečnosti film přebírá, myslím, že začíná obracet tlak na mě (matka).*“¹³⁹

Jak jsem zmínila v úvodu kapitoly, s HK a Milou Turajlić jsem absolvovala i one to one meeting, který proběhl na festivalu CPH:DOX v Kodani s novým, právě připravovaným filmem této režisérky, *Second World Second Sex*. Zde je úryvek ze zápisu, co jsem si během jejich setkání napsala: „Je vidět, že mezi sebou mají vybudovanou nějakou vazbu. One to one meeting Hanky Kastelicové a Mily Turajlić je veden hodně konkrétně, bylo vidět, že film už společně dost probíraly, i režisérka i HK na sebe v komunikaci byly ostřejší, asi jsou to obě silné osobnosti co si jdou za tím co chtějí. Rozhovor se točil kolem obsahových věcí. Baví se o historických souvislostech filmu. HK zdůrazňuje, že potřebuje vědět, na jaké země film míří a jestli už absolvovaly nějaké pitchingy jinde a také z pohledu jaké země se to téma bude ukazovat? Prý by mohly mít s jedním pohledem na věc problém Američané. Všeobecně řeší srozumitelnost podání těch událostí. Hanka Kastelicová říká, že my jsme in our bubble a jiné národy zase v jiných, tak aby to bylo pochopitelné. Kastelicová se ptá, jestli náhodou kvůli

¹³⁷ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹³⁸ CSFD. *Druhá strana všeho* [online]. [cit. 2023-11-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/542219-druha-strana-vseho/prehled/>

¹³⁹ IDFA 2017 | Interview | Mila Turajlić [online]. 2017 [cit. 2023-12-08]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Y0I1JU_FCAI (překlad autorky)

zaměření toho filmu teda nepřemýšlely spíše o Netflixu. Kastelicová neví, do jaké země by to šlo zařadit, cože je pro HBO problém – Srbsko? Bulharsko? Nebo teda říct prostě Balkán?“¹⁴⁰

Na této režisérce HK vyzdvihuje jako její kvality jako režisérky: „Umí si v archivním materiálu udělat pořádek. Když nám vyprávěla, jak prohlédla, stovky a stovky hodin materiálu a jak ho rozčlenila, aby se v něm vyznala, bylo to impresivní. Pak vyprávěla, jak stříhala a jak v době, když měla skoro sestříháno, pochopila, že to není její film, který si vysnila, a šla, vzala si úplně jinou stříhačku a stříhala znovu. Tak jsem si říkala, Ježíš, ta holka je tak statečná, a tak strašně chytrá. A zase to je to, co mě velmi táhne, to, když někdo bude bojovat o ten svůj film, do konce se nevzdá, dokud nebude ten film výborný, to na mě mělo vždy obrovský vliv.“¹⁴¹

Tento film měl velký divácký úspěch, což HK vysvětluje tím, že to je osobní příběh, který ale divákovi pomáhá porozumět příběhu rozpadu Jugoslávie. Zároveň také tím, k jakému rozhodnutí HK došla a to, že Mile Turajlić poradila, že se režisérka má sama stát postavou filmu. „Přesně si pamatuji moment, kdy jsem Mile řekla, hele Mílo, ty musíš být protagonistkou toho filmu, to je tvůj film, to nemůžeš udělat bez sebe. A je nádherné vidět, jak velmi jemně je tam ta její postava zasazena, jak je to ze začátku velmi nenápadné, a jak je v důsledku nesmírně impozantní na konci.“¹⁴²

5.3.3. Film *Balkonowy*

Třetím filmem, který jsem si vybrala je **Film *Balkonowy***, polského režiséra Pawla Łoziński. Film jsem si vybrala z toho důvodu, že se jedná o autora, se kterým HK chtěla dlouhodobě spolupracovat. Ke spolupráci došlo, když byl Pawel Łoziński již považován za zkušeného dokumentárního režiséra, který má za sebou řadu dokumentárních filmů. Vybrala jsem si ho ale i proto, protože lehce vybočuje z primární definice dokumentárního filmu HBO, jak mi ji popisovala HK. V tomto filmu není vyloženě hlavní postava, tedy ne v tom smyslu jako ve dvou výše zmíněných filmech.

V tomto filmu režisér tráví celé dny na svém balkoně, z nějž natáčí dění na chodníku. Oslovuje procházející a snaží se s nimi navázat rozhovor. O jejich každodenních starostech,

---

¹⁴⁰ Vlastní terénní deník z festivalu CPH:DOX v Kodani

¹⁴¹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

¹⁴² Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

náboženství, umění i smyslu života.¹⁴³ Režisér v rozhovoru o filmu říká: „*Máte doma balkon nebo možná okno s výhledem na chodník, předpokládám, že máte. Zažili jste někdy, že posloucháte lidi a sledujete je, aniž by si vás všimli, samozřejmě to není moc slušné, ale stávalo se mi to dost často, tak jsem se jednoho dne rozhodl si sem ke mně na balkon dát kameru. Ze začátku to nebylo snadné, nějaké lidi chytit, ale pak se to stalo mou každodenní rutinou a já jsem se stal v podstatě součástí této budovy. Stál jsem tu déle než dva a půl roku.*“¹⁴⁴

HK říká, že léta usilovali o to, aby s nimi Paweł Łoziński spolupracovali: „*Já jsem jeho práci dlouho obdivovala. Je pravda, že dokud nás režiséři nepoznají blíže, tak někdy mají ostych, možná se i bojí, abychom jim do jejich tvorby nevstupovali nepatřičným způsobem. Třeba konkrétně Paweł Łoziński je pro mne skutečný mistr, cítím před ním velký respekt. Ale to nezkrátilo tu dobu budování důvěry. V tomto případě to trvalo roky. Vždycky jsme se snažili mít ve svém portfoliu i ty nejlepší režiséry jako je Paweł.*“¹⁴⁵ Zde je vidět, že přes to, že film nesplňuje primární kritéria toho, jaká má mít film vznikající pod HBO Europe vypadat, zjevuje se tu další kritérium, které ta ostatní zastínilo a to to, že když je filmař již dostatečně zavedený ve filmovém světě, jdou určité věci stranou. „*Je velmi široká škála toho, jak uchopit dokumentární film, a to je i nesmírně vzrušující. Jen výjimečně se rozhodneme pro film, kde vlastně jde o rozhovory, výpovědi. Ale Paweł dokázal, že na tom vůbec nezáleží, a strach z „mluvících hlav“ je úplně zbytečný, když je koncept dokonalý, a i jako kameraman ví, jak daleko se postavit, abys vybudoval intimitu mezi kamerou a protagonisty.*“¹⁴⁶

Na tento film neměla HK dramaturgický vliv jako na dva předchozí filmy, protože jak v rozhovorech popisovala, ten materiál, který sám režisér nosil do střížny, byl již v podstatě dokonalý. Ale svůj vliv a pomoc tomuto filmu vnímá zejména tak, že režiséra přesvědčila, aby film přihlásil na festival do Locarna a nepremiéroval ho lokálně ve Varšavě, jak původně zamýšlel. „*Možná je určitá výhoda, mít za sebou streamera jako je HBO. Máme tolik filmů, že jsme za ty roky vysledovali, jaká festivalová strategie je pro jednotlivé typy filmů nejlepší. Paweł chtěl mít premiéru ve Varšavě. A já jsem říkala, Pawle, já myslím, že to není nejlepší nápad. Ve Varšavě tě jistě uvidí, ale co kdybys šel nejdříve třeba do Locarna? A souhlasil a šel, a vyhrál tam a ve Varšavě i na HBO byla premiéra o to lepší.*“¹⁴⁷

¹⁴³ *Film z balkónu* [online]. 2021 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.ji-hlava.cz/filmy/film-z-balkonu>

¹⁴⁴ *Paweł Łoziński introduces The Balcony Movie* [online]. 2022 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=faRaDXdUaAs>

¹⁴⁵ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹⁴⁶ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹⁴⁷ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

4.4. Představy kvality a „know-how“ HBO

„No, já říkám, že se u nás v HBO se hodně soustředíme na dokumentární filmy v jejichž centru stojí silní protagonisté (character driven), a kde vlastně sledujeme skrz příběh vývoj charakteru těchto hlavních postav.“¹⁴⁸

Připadalo mi podstatné zjistit, zda tento trend, takto nastavených filmů byl v HBO již před příchodem HK. *„Nebylo to tak úplně nastavené, filmy v té době se trochu liší. Pod mým vedením jsme se hodně soustředili na kvalitu filmového vyprávění, i na využívání filmového jazyka. A opravdu hledáme silného protagonistu a vyhýbáme se mozaikám, to jsou pro nás filmy kde několik lidí dělá totéž, ale ne tak úplně totéž.“¹⁴⁹* Zároveň u dokumentárních filmů HBO není kladen důraz jen na vizuální jazyk filmů, ale také na to, že ty filmy musí být lokální. Projekty ale zároveň musí být vytvořené pro globálního diváka. *„To je pro nás důležité, že filmaři vyprávějí svoje příběhy, ze své země, kde to znají, kde, když se něco stane, tak jsou během hodiny na natáčecím místě. Pro úspěšnou práci během delšího období natáčení je toto velmi důležitý element.“¹⁵⁰*

To zda pod HBO může vzniknout nějaký film, který by tato pravidla nespĺňoval se ukazuje v rozboru filmu Pawla Łoziński, z důvodů toho, že je to režisér, který má ve filmovém světě již nějaké renomé, ale dají se tato pravidla porušit i v jiných případech? *„Měli jsme jenom párkrát filmy, které mají nějaký komentář, neboli voicover.“¹⁵¹* Snažíme se držet tento styl, že děláme filmy, kde je pro nás stěžejní dosáhnout emocí. Jsou dvě cesty, buď se můžeme koncentrovat na to, dávat vědomosti přímo, dodávat hodně kontextu, tomu říkám vyprávět příběh skrz hlavu, nebo vykouzlit ve filmu emoce, intimitu s divákem, a to pro mě znamená vyprávět skrz srdce. Tyto dvě složky musí být ve správné rovnováze, i když já jsem vždy stavím spíš na stranu srdce.¹⁵²

HK ještě několikrát zdůrazňuje důležitost observačního způsobu natáčení filmů: *„Myslím, že v tradici východoevropského dokumentárního filmu máme mnoho takových skvostů, na které chceme v naší práci navazovat. Vždycky jsem byla přesvědčená, že observační dokument je*

¹⁴⁸ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹⁴⁹ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 18.7.2023.

¹⁵⁰ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

¹⁵¹ Řeč doprovázející obrazy, u které se nicméně předpokládá, že pochází z jiného místa nebo času než dané záběry

¹⁵² Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

něco, co je hodně doma tady u nás, ve východní Evropě, že to je něco, co je nám hodně blízké. A HBO děláme filmy jaké děláme, protože jsme přesvědčeni, že musíme na tyto tradice dále navazovat a tvořit filmy, které organicky zapadají do našeho prostoru..¹⁵³ Zároveň je pro HK důležité se zaměřovat na tu "lokálnost příběhů" to je podle ní ale trochu "tricky" s tím, že informací ve filmu nesmí být moc, aby lokální divák neříkal, že je to až moc jasné, ale zároveň je dle HK strašně důležité, aby tam ten kontext byl.

---

¹⁵³ Tamtéž.

5. Vize a trendy HBO do budoucnosti

„Ještě musíme zbořit to, že východoevropský dokument nemůže v současné konkurenční době vyhrát Oscara, tam byla ta zkušenost taková, že jsem si říkala, že to asi fakt nejde, ale doufejme že to někdo jednoho dne dokáže. K tomu musíme všichni společně mířit. Ale mým snem je i posílit Evropskou filmovou cenu, která je ekvivalentem Oscarů, ale není tak silně v povědomí lidí.“¹⁵⁴

Kromě toho, že by HK chtěla s evropským dokumentárním filmem pokořit Oscary, by ještě chtěla, aby se jí stala podobná věc, která se jí stávala, když dělala své vlastní filmy. Tedy to, že jí lidi říkali, že vidí její film a ani nemusí čekat na titulky a vědí, že to dělala ona. *„To bych chtěla i u těch našich filmů, že já vím že ty naše filmy jsou tak dobrý, že aha to bude určitě HBO.“*¹⁵⁵ Zároveň jistou míru stresu HK každý rok způsobuje to, jestli si následující rok či rok potom tu svou kvalitu udrží. *„Už asi osm let žiji v tom, že si říkám, letos je to dobrý, máme skvělé filmy, ale mám hrůzu z toho, co bude za dva roky? Budeme schopni udržet tu kvalitu? No, ale když tento pocit dostanu, tak si říkám, hele, a co jsi cítila vloni? Aha, tak prosím tě, zhluboka dýchat a klid.“*¹⁵⁶

Na otázku, co má teď v nejbližší budoucnosti HK v plánu ohledně filmů odpovídá, že žije dnešním dnem, ale že o budoucnosti je těžší mluvit veřejně. Zároveň s proměnou HBO a jejího vedení došlo také ke změně toho, co se bude pod HBO v budoucnu vyrábět a dotýká se to i HBO Europe. *„V Evropě se stále hodně vyrábí, neřekla bych, že je produkce méně, ale probíhá v jiných teritoriích. Jde o to, že v malých zemích teď nějakou dobu nebudeme investovat do hrané tvorby, že se spíš soustředíme na země jako je Španělsko, protože španělský obsah má ve světě širokou míru uplatnění. I francouzsky mluvících je mnohem víc než třeba česky, takže tento fakt dává ještě větší důležitost naší dokumentární tvorbě a pro nás je ještě větší výzvou nabízet kvalitní, divácky atraktivní snímky. A ty dokumenty vlastně zůstaly, protože je pořád ještě důležitý ty diváky oslovovat.“*¹⁵⁷

Touto proměnou ale dochází k tomu, že se v určitých teritoriích začíná HBO překrývat s Netflixem. Jak v rozhovoru podotýká Szczepanik o tom, že Netflix jde ze západu na východ a

¹⁵⁴ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

¹⁵⁵ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Kodaň, 23.3.2023.

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

HBO jde z východu na západ a pak se na určitých teritoriích setkávají. V současné době například ve Španělsku a Skandinávii. „Najednou, když HBO začala vyrábět španělské nebo skandinávské seriály, tak už to bylo úplně o něčem jiném. Už to nebyl Land of Bad TV, jak někdo z nich řekl v rozhovoru, jako že to budou kultivovat a budou nás tady učit, jak se dělá quality TV. Už to bylo o něčem jiném. Skandinávci a Španělé už věděli velmi dobře, jak dělat exportovatelné seriály, HBO se musela vyrovnat s konkurencí, která už tam byla etablovaná, a proto dělala různé žánrové věci.“¹⁵⁸ Zároveň Szczepanik vidí jistou kontinuitu Netflixu a HBO s tím, že Netflix v určitých teritoriích imituje to, co dělá HBO Europe. „Nejlépe je to vidět v Polsku. Lidé jako Izabela Łopuch nebo Anna Nagler. To jsou důležité polské producentky. Anna Nagler je klíčový člověk v polském Netflixu, který pravděpodobně bude dřív nebo později řídit i produkci nebo alespoň nějakým způsobem koordinovat produkci Netflix originals i v Česku, v Rumunsku, možná v dalších zemích, takže vlastně je tam i určitá kontinuita s tím HBO.“¹⁵⁹ Na toto mi přišlo důležité se doptat HK, která mi řekla, že se jedná o takovou “kuriozitu” ve smyslu, že: „Ana Nagler původně pracovala v HBO pod vedením Izabely Lopuch. A teď Ana vede Netflix a Izabela Lopuch pracuje pro ní.“¹⁶⁰ “S našimi dokumenty jednak oslovujeme diváky, ale také prezentujeme naši filozofii. Šíříme náš pohled na svět, který by měl být genderově, rasově, podle věku nebo orientace rovnoprávný. Myslím, že je našim úkolem dělat produkce jako je seriál Naked Loud Proud¹⁶¹ nebo Boylesque¹⁶² v Polsku a podobné filmy v teritoriích, kde by z politických důvodů absolutně neměly šanci vznikat. Pro naší evropskou společnost je velmi důležité tyto věci dokumentovat a připomínat. A pokud to je v duchu toho, jak jsme mluvili o hrdinech, kteří jsou se svými emocemi v centru těchto příběhů, tak jsou ty naše filmy takové střípky, které mohou, sice velmi zvolna, ale přeci jen, trochu změnit pohled na náš svět.“¹⁶³

HK vnímá cosi jako filosofii HBO, zároveň se vymezuje od té “americké” filosofie Discovery. Tyto filmy, které HK vybrala jako příklad jejich filosofie, splňují to, co HK definovala jako to, co by jejich dokumentární film měl být: observační, velmi vysoká úroveň vizuálního jazyka, silná dramaturgie, vývoj charakteru. Zároveň tento film i seriál jsou tématicky v Polsku kontroverzní.

---

¹⁵⁸ Rozhovor s Petrem Szczepanikiem vedla Zora Čápková, online, 18.7.2021.

¹⁵⁹ Rozhovor s Petrem Szczepanikiem vedla Zora Čápková, online, 18.7.2021.

¹⁶⁰ Doplňující rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, online, 19.12.2023.

¹⁶¹ Naked Loud Proud je pětidílný dokumentární seriál z produkce HBO, z roku 2023, pojednává o polské LGBTQ+ burleskní scéně. Seriál představuje drag queens, aktivisty a spojence, kteří usilují o rovnost a přijetí.

¹⁶² Boylesque je dokumentární film režisérky Bogna Kowalczyk z roku 2022. Hlavní postavou filmu je Andrzej, který vystupuje jako drag queen, ale potýká se s tím, že je mu už přes osmdesát let.

¹⁶³ Rozhovor s Hankou Kastelicovou vedla Zora Čápková, Praha, 9.6.2023.

Závěr

Na závěr bych chtěla shrnout to, co jsem se během psaní práce dozvěděla, co jsem si z této zkušenosti vzala. Práce se zabývala snahou o pochopení vlivu společnosti Home Box Office (HBO) na dokumentární filmy na příkladu osobnosti Hanky Kastelicové v pozici *vice president of documentaries* nebo tedy jak tuto pozici v jednom z rozhovorů sama přeložila, *šéfredaktor pro dokumentární tvorbu*. Práce se okrajově věnovala historii HBO, od jejích počátků a původní tvorby až po vznik termínu "quality TV", který se stal jakýmsi symbolem pro značku HBO. Dále jsem se v práci zaměřila na založení HBO Europe, její organizační strukturu a význam dokumentárních filmů z produkce HBO Europe v kontextu filmových festivalů.

Stěžejní částí práce byl pohled na roli Hanky Kastelicové, jako klíčového decision makera, který se v tomto prostředí pohybuje. Výzkumné otázky, které jsem si na začátku práce položila byly: Jakým způsobem formuje produkční kultura HBO "své" dokumentární filmy a jakou roli v tom má Hanka Kastelicová jako klíčový decision-maker? Jaká cesta vede k tomu, aby se člověk z původně podobného prostředí jako mám já dostal na takto vysokou pozici? Jaká je motivace velké americké firmy podporovat evropské dokumentární filmy? Jak se situace v HBO Europe (potažmo v HBO) proměnila za tu dobu, co tam Hanka Kastelicová je? Jak se rozhoduje Hanka Kastelicová a HBO Europe o tom, jaký film podpoří?

Pokusím se shrnout k čemu jsem došla, na jaké výzkumné otázky jsem odpovědi našla a na jaké ne. Moje hlavní výzkumná otázka byla jakým způsobem formuje produkční kultura HBO "své" dokumentární filmy a jakou roli v tom má Hanka Kastelicová jako klíčový decision-maker? Na to jsem se v práci pokusila odpovědět tím, jaké jsou představy kvality které formují dokumentární filmy HBO.

V tomto smyslu vnímám, že jde definovat určitý „trend“ dokumentárních filmů HBO, určité parametry, které tyto filmy mají splňovat. Jedná se hlavně o character driven dokumentární filmy, tedy filmy se silnou hlavní postavou, kde skrze příběh sledujeme vývoj hlavních i vedlejších postav. Zároveň filmy, které zde vznikají jsou primárně natáčeny v observačním modu, HK opakovaně akcentovala důraz na vysokou úroveň vizuálního jazyka i silnou dramaturgii. HK též zdůrazňovala, že takový typ filmů jí osobně zajímá i proto, že vzbuzují v divákovi emoce. Zároveň je zde jistá paralela v tom, že tyto filmy vlastně něčím kopírují dramaturgii hraného filmu.

To, co předurčuje zda HBO do daného dokumentárního filmu vstoupí či ne určuje celý soubor aspektů jejich kombinace a jejich začleňování do konkrétní praxe, například intenzivní “kolečka,” která film absolvuje, kde dochází k důkladným dramaturgickým debatám. Lze zde tedy mluvit o jakési “kolektivní” dramaturgii producentů, koproducentů a režiséra. V rozhovorech se opakovalo konstatování, že film je považován za úspěšný tehdy, je když je promítán na světových festivalech, získá ceny a účastní se předtím řady různých workshopů a pitching fór. S tím je tedy spjata představa kvality reprezentované HK. Dalším aspektem, který HK zdůrazňuje bylo, že filmy mají vznikat „lokálně pro globální diváky“. Tedy nemají být bez kontextu, ale nesmí diváka zahltnout informacemi.

Na otázku, jaká cesta vede k tomu, aby se člověk, který na začátku pochází z podobného prostředí jako já (studentka FAMU) dostal na takto vysokou pozici jsem se pokusila odpovědět v kapitole o HK. Z té vyplynulo, že HK pro definici své pozici často používá specifický slovník leader- follower a jako důležité vlastnosti leadera akcentuje nutnost „jít za svým cílem“, „být pevný, vnímavý, musí být ve svém vedení jasný“ .

Z mého zkoumání dále vyplynulo, že motivací velké americké firmy podporovat evropské dokumentární filmy, je primárně šířit značku HBO i na lokální úrovni, že tím značka dává předplatitelům vědět, „že se zajímá i o dění v jejich zemi.“

HK zároveň na to, jak vypadá prostředí HBO Europe měla sama velký vliv: zavedla princip vývoje filmů, tedy důraz na pečlivou přípravu, což souvisí s tím jaké filmy HK považuje za kvalitní, což jsem definovala výše.

Vyplynulo, že způsoby jakými se HK rozhoduje pro to jaký film podpoří je do značné míry otázkou individuálního vkusu spojeného s výše popsanými představami kvality. HK má sama velkou rozhodovací pravomoc, i když výběr musí zapadat do kontextu a „balíčků“ filmů, které HBO na dané období plánuje. To, jak se HK rozhoduje, který film vybere a odprezentuje ve firmě, bývá často osobní, přiznaná subjektivita a důraz na emoční vnímání filmu se ukazují jako důležité aspekty už ve fázi prvního seznamování s daným filmem, při níž zároveň HK akcentuje důležitost audiovizuálních podkladů. *„Já si vybírám filmy... jako není v tom žádné velké tajemství, já si je vybírám hodně emotivně, já se do nich musím zamilovat a to vim... já to vim, že chci film... nejdůležitější je pro mě trailer.“* Dva ze tří filmů, které rozebírám v případové studii jsou zároveň příkladem poměrně silného dramaturgického působení HK, který během jejich vzniku HK v debatách s tvůrci uplatňovala.

Zjištění, které jsem pomocí svého výzkumu získala, by mohla posloužit jako odrazový můstek k dalšímu bádání na toto téma a i jako první „vhled“ do světa dokumentárního filmu HBO pro současné filmaře, tak jako to bylo pro mne.

Přepisy všech rozhovorů jsou k dispozici na vyžádání u mne. Rozhodla jsem se je nepřikládat jako přílohu své diplomové práce s ohledem na to, že HK je vázána přísnými smlouvami se svým zaměstnavatelem. Výroky, které podporují moje zjištění jsou v práci uvedeny jako citace a prošly autorizací HK.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- Doležalová, Kateřina 2015, *HBO: pozice kabelové televize v digitálním věku*, Diplomová práce FAMU
- KRÁLOVÁ, Lucie. *Rozumět televizi: dokumentární film v produkční kultuře České televize*. [Praha]: NAMU, 2021. ISBN 978-80-7331-592-4.
- LEVERETTE, Marc, OTT L., Brian, LOUIS BUCKLEY, Cara. It's not Tv: Watching HBO in the Post-Television Era. New York: Routledge, 2008. 4.s. ISBN 0415960371 [„Goodevening HBO from Captain Midnight, \$12.95/month? No way! (Showtime/Movie Channel beware!)“] [online]. [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://terryfox.org/terrys-story/>
- McCabe, Janet a Akass, Kim. *Quality TV*. 2011. Velká Británie: Bloomsbury Publishing, 2011. ISBN 9781845115111.
- ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-246-6.
- Pešula, Tomáš *Profil HBO se zaměřením na původní tvorbu v České republice a možnosti spolupráce, 2013*, Bakalářská práce FAMU.
- Pjajčíková, E. AND Szczepanik, P. "Nejsme HBO, jsme televize." Etnografická analýza skupinového psaní seriálu PRVNÍ REPUBLIKA. *Illuminace*, 2014, vol. 26, iss. 4, p. 31-55. [cit. 2023-11-8]
- SZCZEPANIK, Petr. HBO Europe's original programming in the era of streaming wars. Online. In: BARRA, Luca a SCAGLIONI, Massimo (ed.). *A European Television Fiction Renaissance*. Routledge, 2020, s. 243-261. ISBN 9780429326486. Dostupné z: <https://doi.org/10.4324/9780429326486-23>. [cit. 2023-11-8].

Internetové zdroje

- CARUSO, Valerio. *Antony Root • Executive vice-president, HBO Europe* [online]. 2019 [cit. 2023-11-16]. Dostupné z: <https://cineuropa.org/en/interview/382759/>
- *Critics' Talk #5: Alexander Nanau* [online]. 2015 [cit.2023-11-10]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=uGUxMz_FW8Q
- CSFD. *Druhá strana všeho* [online]. [cit. 2023-11-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/542219-druha-strana-vseho/prehled/>
- CSFD. *Tak mě někdy napadá* [online]. [cit.2023-11-08]. Dostupné z:

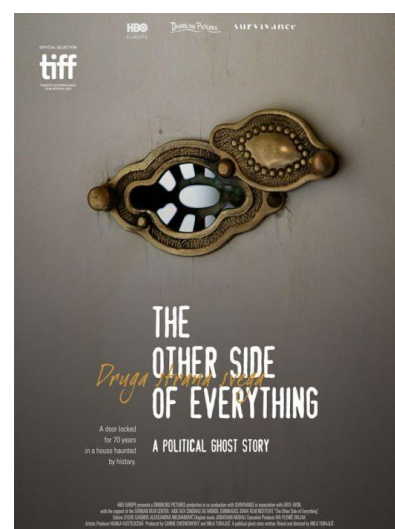

- <https://www.csfd.cz/film/15045-tak-me-nekdy-napada/prehled/>
- CSFD. *Toto a jeho sestry* [online]. [cit. 2023-11-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/403684-toto-a-jeho-sestry/prehled/>
- *Film z balkónu* [online]. 2021 [cit. 2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.ji-hlava.cz/filmy/film-z-balkonu>
- GUERASSIO, Jason. *MEET SHEILA NEVINS: The woman who has greenlighted all HBO documentaries for the past 30 years* [online]. 2015 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/who-is-sheila-nevins-hbo-documentary-films-president-2015-6online>. [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://www.hbo.com>
- GREGERSEN, Erik. *HBO American company* [online]. 2023 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/HBO>
- *HBO Home Box Office first broadcast* [online]. [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.newspapers.com/article/the-times-leader-hbo-home-box-office-fir/18804318/>
- HBO. *HBO.com* [online]. [cit. 2023-11-8]. Dostupné z: <https://www.hbo.com/about> HBO is home to the most exciting shows and films, from groundbreaking series and documentaries to the biggest blockbuster movies. Původní text: HBO is home to the most exciting shows and films, from groundbreaking series and documentaries to the biggest blockbuster movies.
- *IDFA 2017 | Interview | Mila Turajlic* [online]. 2017 [cit.2023-12-08]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=Y0I1JU_FCAI
- *Paweł Łoziński introduces The Balcony Movie* [online]. 2022 [cit.2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=faRaDXdUaAs>)
- [online]. 2019 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://www.cinepur.cz/rubriky/4268-odchazi-sef-hbo-a-s-nim-konci-i-cela-jedna-televi-zni-era>
- [online]. 2019 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://lotswife.com.au/its-not-tv-its-hbo/>
- [online]. 2019 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://lotswife.com.au/its-not-tv-its-hbo/>
- POTŮČEK, Jan. *České HBO vypsaló soutěž na původní dokument Bez cenzury* [online]. 2008 [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/hbo-vypsaló-soutez-na-puvodni-dokument>
- SPÁČILOVÁ, Tereza. *HBO se nebojí cenzury, v dokumentech ukáže i vibrátory v lékárně. Podívejte se* [online]. 2009 [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/hbo-se-neboji-cenzury-v-dokumentech-ukaze-i-vibratory-v-lekarne-podivejte-se.A091016_132225_filmvideo_tt [online]. 2009 [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/hbo-se-neboji-cenzury-v-dokumentech-ukaze-i-vibratory-v-lekarne-podivejte-se.A091016_132225_filmvideo_tt

- SPÁČILOVÁ, Tereza. *České HBO začíná vyrábět dokumenty* [online]. 2009 [cit. 2023-08-16]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/ceske-hbo-zacina-vyrabet-dokumenty.A091015_000067_In_noviny_sko
- *Top Streaming Services by Subscribers* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://flixpatrol.com/streaming-services/subscribers/>
- *The Other side of Everything at MakeDox* [online]. 2018 [cit.2023-12-06]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=5kgoC0Q8Zc4>
- VISWANATHAN, Venkatachalam. [online]. 2023 [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://medium.com/@venkatvv066/the-thrilla-in-manila-a-timeless-ode-to-muhammad-ali-2bdf6a6afbcc>
- WILKINSON, Alissa. *The satirical HBO masterpiece that skewered political campaigns back in 1988* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://www.vox.com/culture/21377232/tanner-88-hbo-didion-review>
- VYSKOČIL, Tomáš. *HBO potvrdilo velké změny pro Česko a další země. Stane se rájem sportovních fanoušků* [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://filmtoro.cz/blog/hbo-max-zmena-2024>

Obrazová příloha

- I. Vzkaz od "Captain Midnight"
- II. Filmové plakáty filmů o kterých práce pojednává (Toto a jeho sestry, Film balkonowy a The Other Side of Everything)

III. Hanka Kastelicová s protagonistkou filmu Toto a jeho sestry (2015)

IV. Hanka Kastelicová s režisérkou Milou Turajlič (druhá zprava) v Evropském parlamentu (2018)

- V. Režisér Paweł Łoziński (2021)
- VI. Zleva: režisér Alexander Nanau, Lukáš Kokeš, Hanka Kastelicová, Klára Tasovská, Joanna Szymanska na East Doc Platform v Praze (2016)

